

fiat i: sic tamē quasi per ignem.
Nemo enim sup fundamentū hoc
edificans abulcia fornicationes.
blasphemias. sacrilegia. ydolatri
am. piuria. putet se saluū futūz
p ignē. quasi ista sint ligna. fenū
stipula: sed qui vt dictum est edi
ficat amore in freno y super fund a
mentū regni celoū & super ipm
ardebit amor reū temp alium. et
ipse saluus erit p ydoneū fūdamē
tum dñm nostrū ihēsuū xpm q̄ est
benedict⁹ in secula seculoz. Amē

Psalm⁹. lxxxi

Deus stetit in

Collector Titul⁹ p̄sa.
asaph. Mistice exponi

tur iste psalm⁹ ab Aug⁹ & Cassi.
contra sacerdotēs & scri
Dico bas iudeoz. q̄ christū
huilem & paupem iniuste condēp
nauerūt ad mortē prop̄ qd p̄ di
uinū iudiciū fuerunt a romans te
poraliter occisi & captiui & in iudi
cio extremo sunt condēpnandi

Collec Moraliter vero idem
psalm⁹ exponit a Je
romimo. alijsq̄ q̄busdā doctozib⁹

Dico tra puerfos iudices.
arguēs eorum malici
am & nequiciā: & petens super hoc
diuinā iusticiā. Vnde asaph pro
pheta primo dicit

Deus stetit in synagoga. Jidē
in congregacione. Nam synago
ga dicitur a syna quod est con et
soge aggeraciol. deoz. & iudiciū

fm q̄ dicit. exo. xxij. Ad deos vtri
usq̄ cā pueniet. & ab iudices. Et di
cit deus stare in congregacōe iudi
cū: quia dā ē videt & attente facta
& dicta eoz. Ideo subditur. I me
dio autē deos diiudicat. & discer
nit vtru in iudices iuste vel iniuste
iudicent. & ideo subdit asaph con
tra iudices puerfos. vsq̄quo idē
q̄ dñi iudicatis iniquitate. iustifi
candō partem iniquaz prop̄ mu
nera vel fauorem. & facies pecca
torum sumitis. si dēst p̄sonas ma
lorum propter eorum potentiā vt
aliam causam acceptatis.

Iero Quia si venerit pauper
habens iustum negociū
& venerit diues habens malūz ne
gociam. vos personaz aspiciatis:

non ne **Dico** Iudicate e
goz. **Dico** genoa pupillo
Jidē iusticiā dēdrādo. Humiles &
pauperez iustificare. Jidē suā iusti
ciam conseruate. Ripite paupē
rem de manu fortiorum eius. Jidē
de manu diuitis & iniqui. & egenū
de manu peccatoris liberate. Jq̄ euz
calumpniatur iniuste

Hugo Et quia prauum iu
diciū sepe proucit
ex ignorantia. Ideo subditur

Rescuerunt. Et quia p̄uis ē nol
le scire. ideo sequitur. Neq̄ intellex
erunt. Jidēst noluerunt scire iudici
um meum. Vnde psalmus. Non
it intelligere. vt bene ageret. Et q̄a
pessimū est malūm opeari. Ideo
subiungit. In tenebris abulat.

Dico q̄a puerfitas affect⁹
idēc tēbras i intellē

Imoue buntur omnia fundamen
ta terre | in finali iudicio in quo
ista p[er] e[ss]a ad debitum ordinem
iusticie re[st]ituetur. **Iero** Videte princi
ducentur. **Iero** pes a iudices
mali qualem habeant retribuio
nem qui debuerunt fundamenta
habere xpm. a noluerunt. sed i ter
ra posuerunt fundamenta sua

Hug Sed cur dicit omnia s[un]t
dominus scit. non est nostrum iu
dicare. domin[us] tamē de ipsis loq[ui]s
dicit. ysa. lvi. omnes in via[rum] suar[um]
declinauerunt: vnus quisq[ue] ab auari
cia suam a summo vsq[ue] ad nouissi
mu[m]. Et si forte vita aliquor[um] sit cō
temptibil[is] t[ame]n gradus a dignitas
ecclesiastica est in eis honoranda
a veneranda. Vnde subdit.

Rico Agno dixi d[omi]n[us] estis l. s.
participatiue eo q[uo]d iu
dicis ex officio sunt executores di
uine iusticie. a filij excelsi omnes
| inq[ui]ntum ad imaginem ei[us] s[un]t facti

Hugo Sed ne de dignitate
supbiant. eor[um] fra
gilitatem cōmemorans subiūgit
Quos autem | p[ro] infirmitate[m] car
nis | sicut homines moriemini |

Ricol quia potestas vrā nō
preseruabit vos a mor
te. a | p[ro] eleuacōe[m] ai | sicut vn[us] de
principibus | s. de angelis supbi
entibus | cadetis | in foueā gehēne
per equitate[m] diuine sententie. **I**do
subdit p[ro]ph[eta] Uergete deus iudica
terram | id est surges ad iudican
sum habitantes in fra | quoniam
tu hereditabis | a dominaberis | in

omnib[us] gentibus | quia finali iu
dicio pacto omnes electi erunt s[ub]
iecti ordini sue misericordie immo
biliter: a p[ro]bi ordini sue iusticie
Et sic dominacio tua se extendet su
per bonos a malos in eternum: q[ui]a
mā tibi potestas est a imperi[us] p[ro]
infinita secula seculor[um] Amen

Psalmus lxxxii

DE⁹ qui simi
lis. Titulus. canticum
psal. asaph. Die titulus
in plerisq[ue] locis supra exposit[us] est

Glosa Agitur in hoc psal.
de sec[un]do aduentu cri
sti ad iudicium vbi boni qui h[ic] p[ro]
muntur. coronabuntur: mali v[er]o
qui eos p[er]sequuntur torq[ue]buntur

Hugo a q[ui]a ecce triplex fu
it interpolata p[er]secu
tio. p[ri]ma videlicet in gladio a tirā
nis. scda in verbo ab hereticis scia
in ope malo a falsis fratribus. et
quarta erit tempe antixpi que ex
dictis s[er]b[is] cōflabit. Vt g[er] breuie
tur illa dies antixpi. petit hic festi
nari iudicium. vnde ip[s]e asaph de
illo sec[un]do aduentu d[omi]ni dicit. ostē
dit potentia[m] a claritate[m] eius in q[ui]a
remet aq[ue] ammirando dicit

Deus | christe a si homo es
vt alij. a si iudicatus laum in
iquis latronibus deputaris

Hugo Quis similis erit t[ibi]
hi | cū in forma etiaz
fui venies ad iudiciū in maiesta
te a claritate magna. Et quia talis
eris in iudicio | ne taceas | sicut in

primo tuo aduentu faciisti. s. die
sententia; contra malos. neq; co
pescaris de. In pena aduersariis tuis
inferenda. et ne videatur esse ceu
telis hęc petendo. ostendit q; p̄cā
eorum hoc exigunt dicens. Vo
niam ecce inimici tui sonuerunt.
murmurando a contradicēdo tibi.

Aug⁹ Nouissimos dies qui
erunt tempore antixpi
sige inuide tur. cui⁹ membra tue
erū pent in libera; vocē. sed plane
irōnabilez. vt somit⁹ magis q; lo
cutio vlt sermo dicendus sit. a qui
oderunt te extulerunt caput.

Callio Cur dicit. caput ex
tulerunt. et non ca
pita. nisi q; insanis hoibus vnum
est caput antixps. qd̄ ideo die ela
tum. quia multa p̄tate gloriabit̄
vt se etiā deū dicē p̄sumat ex cel. sū.

Hugo Cui⁹ membra dep̄ment
fideles. Vñ sequitur
Sp̄plm̄ tuum. s. xp̄ianum
malignauerūt. i. maliciose tra
ctauerunt. consilium. vt eū decipi
ant. a cogitauerūt aduersus sc̄os
tuos. vt non soluz medioerib⁹ do
ctū. vtz a ip̄is qd̄ amodo celestib⁹
vitis inferre conarentur exitium
a mortē. Operunt. hoc quod

sup̄ sonue. **Hugo** Veinte a
tunt. viz **Hugo** dispham⁹
eos de gente. hic est inefficiam⁹ eos
vt non sint inter gentes a. non
memoretur nomen isrl̄ vltra. idē
perat nomē a fama p̄li xp̄iani vi
dentis teum p̄ fidē. Et hoc ex habū
dantia cordis dixerūt. Omiaz
cogitauerunt vnam m̄itē. i. sc̄ol

biter in malol. simul. conspitant
aduersus te. i. v membra tua. testi a
mentum disposuerunt. i. p̄dum
fremū fecerūt ad testē. endū popu
lū a nomen xp̄ianū. Cōsequētē
clarat q; hoc facient aq; subdit. ta
bernacula pdum eoū. i. auari frē
na amantes. Patm pdum ei inter
tantur terreni. a. hismalxite. idē
gulosi qui ventri suo serulunt. pā
hismalxite otedientes int̄pretatē
Qab. quē filia loth extra legē
ex suo patre concepit sige luxurio
sos. a. agarem. int̄pretantē a due
ne a significat sup̄bos. Et superbia
debet esse aduena a aliena homini
Juxta illd̄ eē de. x. Quid sup̄bis tee
ra a cinis. el. gebal. int̄pretatur
vallis vana a significat p̄p̄ritas
q; vane a fallacie oñdunt se huiles
La amō. i. p̄l̄s turbid⁹ a sige ira
cūdos. a amalech. int̄pretat po
pul⁹ lingēs a fallacie blādiēs. vñ
significat adulatorēs. Aliemigenē
ai habitātib⁹ tyru. i. a. i. iudis
Tyris agustia int̄ptat. quia cor
mundi tor.

Call Hec ēi turba
quetur. **Call** p̄dicatorum p̄e
dictoꝝ viz auari. gulosi. superbi.
luxuriosi. p̄p̄ritate. iracūdi. adula
tores a inuidia mundi amatores
que s̄b antixp̄o gregāba est allu
sione a cōsonantia talū hēbreoz
euidenter ex.

Jero Iste ḡ tate
p̄sta est. **Jero** gētes q; pug
nant abūsu s̄c̄os. videam⁹ que;
hūt principem. vñ sequitur

Hugo Letenim assur. i. v p̄a
tolus. Veint aq; ill
let. quia ipse diabolus non sol⁹

ffij

opatus est verum etiam predicti
peccatores socij fuerunt malorum
Id subdit facti sunt i adiutorij
filijs loth et demonib9. Loth em
dedit mas. interpretatur demones an
te fuerunt angeli. et ipsi dedimau
erunt a deo cu principe tenebraruz
lucifero. His ergo facti sunt in ad
iutorij illi pdicti mali. Quia sicut
boni sunt coadiutores dei: ita mali
sunt dyaboli coadiutores. **Hec** oia
que in preterito tpe dixit. de futu
ro intelligenda sunt sicut a alie p he
cie mul.

Jero Videtis qa dif
ficilima loca sut
et obscura. ac in singulis sermomi
bus magna sunt sacramenta. et
necessitate copellimur in verbis he
braicis et plena misterijs diutius
imorari. atq; id qd a spiritu sacro
dictum est nitimur interpretari. Ni
si ei sic interpretetur ut dem est qd
pdest ecclesijs dei legere tabnacl
la ydumeoru et his mabelite et cete
ra noia. Sequit de vindca iiquoz

Call Et quia supius moies eo
pferat: nunc horu retribucōnes eis
p similitudines gētiū fieri dpreatur
dicēs Et illis sicut madyan et

israhel quos de miraculo
se detellauit per ba
rach iudicū. iij. sicut iabin. qd oēs
submersi sunt i torrente cison. Vñ
dicēs iudicū. v. Torrentis cison tra
it cadavera eorum. **Et** aspiciunt in
endore Nomen est loci de q fuit illa
mulier phitonista qua osuuit sa
ul. pmo regū. xxviii. **Et** facti sunt
ut stererent qd cadavera eorum; re

in aserunt in sepulta **P** One princi
pes eorum sicut oreba et zeb et zebec et
salmana Istos detellauit dñs pe
ge de onca tre cōtos viros cu eo. **Ju**
dicū. viij. **Hec** at dca sunt ad litte
ram de gētib9 p plem israheliticuz
occisis et submersis. vt presertur

Call. Vñ filis optat occasus
se qd ab antixpi his qui
in sua ptnacia sunt māsuri. **Inter**
p̄ta cōtes aut eoru nominū fuit iste

Jero Madian interpretat relin
quēs iudicuz. Quicunq;
pugnat vtra plem dñi: non cogi
tat futuruz esse iudicū. **Sifara** me
pretat equi icisio. **Isti** qui pugnat
vtra plem. nō sunt de peccatib9 tuis
sed de equis qui insaniūt i femias
luxuriose. **Iabin** interpretatur intelle
ctus: a sigt illos qui in sua sapiētia
cōsibunt. et non in gloria dei

Hugo Et hñ submerguntur in
torrente cison. i. leti
cia seculari. **Et** cison letificas me
pretat. Disperserunt i endore. **Endore**: i
terpretatur fōs generacōis et sigt
luxuriaz cui dedit p̄iet. **Merito** de
his dicitur. Et facti sunt ut stererent.

Hugo v. viles et fetēs corā
deo et hoib9. vñ eede
ix. **Dis** mulier fornicaria q̄i steret
in via. **Hoc** at de minorib9 dicitur ē

Sequitur de Jero **P** One princi
pes eorum q̄tū
qui ipugnat plem tuū. sicut oreba
et zeb et zebec et salmana. **Hos** q̄tūor
reges madianitaruz iuxta litterā
dominus miraculose vicit p ge deo
nē a tre cōtos viros cu eo. vt hētur
Judicū. viij. **Legunt** hoc p̄bi a irā

zont. Legnut hōe rethores: a pu
tant esse deliramenta.

Hugo In presenti etiaz pri
cipis aduersarioū
christi sunt. sicut zetea a salmana
per penam. **Oreb** interpretatur sic
citas: quomiam aridi a gratia dei
sunt. a zeb quod interpretatur lu
pus a significat rapaces. zetea in
terpretatur uictima lupi. a ipsi ab
inferno duorabuntur. Et salma
na interpretatur pfecti in malicia
et unum corpus sint cum dyabo
lo mittendi in caminum ignis et
sulphuris.

Cal hec omnia ex
ardentis **Cal** eritui optat a
nichristi qui nulla cōuersione sal
uandi sunt quorum in ipsis quo
q; tenebrosis nominibus detesta
bilis iam eorum sentitur interit?
Ipsorum enim maliciam manife
stius declarat cum subiungit

OMnes principes eorum libest
malorum consiliarioz; auctoēs
qui malicia accensi. dixerunt here
ditate possideam? sāduanū dī sād
uanū dei ē ppls cristian? . de q
dicit apostolus. **Templum dei sād**
dum est quod estis uos

Augustinus Quid emz
aliud imi
ā nisi populum dei possidere id est
subiugare moliantur. vt ipse po
pulus cedat in eorum impias uolū
tates. **Sed** quid sequit? **Deus me**
us pone illos vt rotam id est fac
illos instabiles in eo qd cogitant

Glosa Vel sic rota ab his q
retro sunt surgit a an
tra cabit. ita a ipsi ex his que retro

id est ex terrenis in quibus cre scūt
extollantur: a animo cadant ab
eter

casti Impii vero cum in
mis mala cogitacōe uo
luuntur rotis sunt similes nec qe
q; pferant duz suis iugiter rotacō
nibus attrerunt. **Petr?** cātor **hec**
est enim maxima pena. **Vnde** legi
tur q; domin? immiscuit egyptijs
spm v̄tigis a erroris. Et i alio ps.
dicit. **In** circuitu impij ambulāt
Et similiter **Au** sicut stipulaz
h **Que** ros **Au** ante facie rē
id est ante presentia uenti **Hoc**
ponitur pro tēptatione qua leuā
a mania corda rapūntur

Hugo Vel de penis futuris
ipioū p̄t legi **Deus**
meus pone id est pones illos vt
rotaz; que dum ex vna p te eleuat
cabit ex alia **Per** quod significat
varietas penarū. **Vnde** Job. xxv
iij. **Trasibunt** ab aquis mium
ad caloem mium **Sicut** stipulā
ante faciem uenti; vt impotentes
sint resistendi penis: sed uolubiles
ad tor

augusti? Non em
mentum **augusti?** hec op
tatio h̄ prophetacio ē **Sequitur** **S**
icut ignis qui comburit siluam;

Rico Ex magna potētia; a sic
flāma cōburēs mōtes;

aug ita; **predictos** impios q
silua sunt propter sterilitate; om
nis boni; mōtes sunt supbia ple
ni **persequeris** illos; qntū ad
corpus m̄tem p̄state tua id est in
iudicij tem

Cal. **Vnde** in alio
psalmo dicitur

·S·i·i·j·

est. Ignis in conspectu eius exar
deset. et circuitu eius tempestas
valida. Et in ira tua id est in furo
re vindicte tue turbabis eos. In
tum ad animam cum audient. Ite
maledicti in ignem eternum. Huc
vsq; futuras penas illis peccatori
bus prophetauit: qui in suis rema
serunt sceleribus pertinaces. Con
sequente ad illos conuertitur.
qui sunt domino prestante credi
turi dicens. Imple facies eorum
ignominia: et querent nomen tuum
domine. Illorum enim facies im
pletur ignominia id est infamia:
qui peccatorum suorum non inue
nerunt laudatores sed potius eis
in presenti reputatur quod in ma
la actione gesserunt. Istos pleui
q; obprobrium corrigit. duz se vi
derint a generalitate culpari. Ali
vero qui in sua obstinatione perti
naces id est duri permanserunt
erulescant. de peccatorum enor
mitate. et conturbentur in seculum
seculi. Sunt enim aliqui in hoc secul
lo salutariter erulescere et turbari
quando conuersionis bona percipi
unt. sed erulescant in seculum
seculi qui eterna uisione dampnandi sunt
et confundantur et pereant. qui
ad eternum supplicium destinant
et cognoscant. per experientiam
quia nomen tibi dominus. tu so
lus altissimus in omni terra. Cog
noscant ad genus respicit utrum
q; peccantur. siue qui exhibita sa
tisfactione liberantur. Omnes enim
cognoscunt omnipotentiam domi
ni: quia ipse solus est altissimus

sum ipsi sunt cognouerunt. et conuer
sis parere et obduratos eterna ui
sione dam **Collector.** Ve
pnare ris qui ob amorem vel timorem p
sentis vite ne transitoria amittat
membra sunt antichristi. sub ip
sius dominio reuera non essent nisi
precedenti superbia et falsa religio
ne laudes hominum et auariciam
terrenam magis quam dei gratiam au
cuparent. Felices profecto qui ex
itum suum ab hac vita bonis ope
ribus preminentibus expectant in
timore dei aduentum iudicis domi
ni nostri ihesu christi qui est bene
dictus in secula seculorum Amen

Psalmus lxxxiij

Quam dilecta tabernacu.

Titulus. In finem pro
torcularibus Psalmus filijs choe
Hugo In precedenti psalmo
dicium secundum christi aduentum hic
autem desiderat populus fidelis in
trare in celestes mansiones quas
laudat. Ad quas per multas tri
bulaciones oportet intrare. Sicut
et christum oportuit pati: et ita in
trare in gloriam suam. Luce uicesi
mo quarto. Unde sensus tituli ta
lis est. Psalmus iste dirigens nos
in finem id est christum ad que
tandimus preponitur filijs choe

id est veris christianis imitatori
bus christi in loco caluarie cruci
fixi. **C**ore vero caluarie interpre
tari constat pro torcularibus id
est pro pressuris huius seculi ne
christiani deficiant sed per eas co
hibeat se venturos in eterna tabnacula
sicut vinum in torculari expressum
ponitur in regis cellario

Augustinus Quia; diu
pendent in palmite. tanq̄ libero
aere perseverant nec ex eis manat
vinum ante pressuram. Sic sunt ho
mines quos predestinauit deus ad
vitam eternam qui anteq̄ accedat
ad servitutem dei. fruuntur seculo
hoc tanq̄ deliciosa libertate velut
vine vel lotri adhuc in palmite pe
dentes. Sed quoniam dictum est
fili accedens ad servitutem dei
ita in iusticia et timore domini et
prepara animam tuam ad tempta
tionem. Accedens quisq̄ ad servi
tutem dei: ad torcularia se venisse
cognoscat. Contribulabitur. con
teretur comprimetur. non ut in hoc
seculo pereat. sed ut in apotheca dei
desinat: exiatur desiderio eum ear
nalium tegumentis quasi vinearum
vuarum. Vnde apostolus dicit.
Fruere veterem hominem et induite
nouum Christianorum ergo sunt
ista torcularia. In pressuris autem
constituti ad hoc conterimur et tri
bulamur ut amore nostro quo fe
rebamur in ista mundana. secula
ria. supra atq̄ pictura. passi in eis
in hac vita tormenta tribulaciones
pressurarum et habundantiam in

ptationum. incipiamus querere il
lam quietem que non est de hac
vita nec de hoc seculo presenti

Cassiodorus. Popu
lus igitur fidelis christianorum spiritua
li fecunditate regeneratus a torcu
laribus competenter expressus. ad
futuram iherusalem pervenire de
siderans in quibus iam nullo tribu
lationum vel temptationum pre
matur pondere. sed beatitudine se
cucus imperturbata felicitate po
tius cum admiratione exclamat dicens

Hugo **Q**uare dilecta
id est valde dile
cta sunt tabernacula tua. De quibus
luce. xvi. dicit saluator. Facite vo
bis amicos de mammona iniqui
tatis ut recipiant vos in eterna ta
bnaacula. Sequitur. **D**onec virtutum

id est angelorum **Nicolaus**
Et dicit tabernacula. in plurali pro
pter diversos beatorum statum scdm
varia eorum merita propter quod
dicit saluator. **J**ohan. xiiij. In do
mo patris mei mansiones multe sunt

Hugo In quibus velut vi
num in cellario repo
nuntur anime sanctorum de torculari et
pressura tribulacionum venientes. De
quibus in apoc. vij. dicit. Hi sunt qui
venierunt ex magna tribulacione
Hec tabernacula mihi valde dilecta
sunt propter securitatem que ibi
est propter leticiam indeficientem propter
omnium desiderij mei implecionem. seu
adeptionem. propter pacem continu
am. propter perpetuam sanitatem: propter
honestissimam societatem propter

apertam dei
visionem **Calliodorus**

Cogitans itaq; vir sanctissimus
illa premia a gaudia iherusalem
illas beatitudines a lestes a ex mō
libus populis societatem immor
taliter letantem. i magni desiderij
ardorem succēsus sēiūgit. cupis
citra deficit anima

Ric. quis i
mea in afa d mi
et affectus hominis existens in
via huius vite deficit a pfecta cog
nitione a dilectione beatitudis eter
ne **Paulus** ad cor. ij. **Paulus** nō
vidit nec auris audiuit. nec in cor
hōis ascendit: q̄ preparauit deus di
ligenti

Gre vin. moralium.
bus se **Spiritu**aliter illi
us anima concupiscit a lestis pa
trie beatitudinem. sed non deficit
qui patrimonia sibi largita diuini
tus ad necessitatis subsidium pos
sident. honores temporales sibi ipē
sos non tenet. aliena non ambit
suis licite vtiūtur: qui tamen ab eis
d m rebus quas habet alienus est
quia ab ipsa que possidet ex deside
rio non tenetur. Sed illius anima
concupiscit a deficit i a tria domini
que rebus temporalibus se nudat
gloria honoris ex poliat. habere
de exterioribus consolationē reu
sat. in celestibus solum inardescit
Vnde subdit. cor meū a caro mea
exultauerunt in deū viuū

Jeronim Si enim scdm a
postolum spiri
tus pugnat contra carnem a caro
contra spiritum. quomodo dicit
hic. cor meū a caro mea exultaue

ant in m e eum viuū. nisi intel
ligatur de illo qui mortificata cor
pore suo in amorem dei tota men
te defixus est. Cuius cor per de
uotionem a caro id est corpus per
hilarem obedientiam exultant nūc
in se a m de

Nicola Conse
um viuū **quētr**
ostendit q̄ beatitudo et ma quie
tat hominis appetitum dicit. ete
nim passer inuenit sibi domum et
turtur nidū vbi poit pullos suos.

Jeronim Desidero domi
ne sedez aliqm
et nidulum anime mee a corpori
meo habere. Si ergo aues que li
bere huc atq; illuc vagantur post
q̄ volauerunt habent locum et ni
dulos vbi requiescant: quāto ma
gis anima mea a caro mea debee
sibi locum preparare vbi posset q̄
escere **Vel hoc totum posset legi
de fu**

Hugo Cor meum et
caro mea sude
corpus meum a anima exultaue
runt. id est exultabunt. in deū
viuū. Jambo conceditur in illa
vita eterna vbi videbitur deus fa
cie ad faciem. Modo enim discor
dant. quia caro concupiscit aduer
sus animam a nunc est etiam mi
chi gaudium.

Calliodor Temim. Ip qua
sicut passer
cum inuenit
sibi domum in parietum forami
bus. nimio gaudio exultat. quia
se diuersarum aduersitatum vlti
mus patē nō credit infidij: sic
anima iocundatur dum in celoz
ēgna māsiōnez suā seferit ppatā

Hugo La turtur. id est amia
hic penitens et gemens. Inuenit
sibi nidum. id est eternum taberna-
culum spe certa. Vbi reponat pul-
los suos. id est opera bona que tunc
in celo reponuntur quoniam in spe tribulatio-
nis efficiuntur. Que autem sit illa
domus amicus declarat cum subdit
L. Altaria tua domine virtutum. et age-
loy suppositum sunt illa in quibus queratur appe-
titus hominis qui superius deus sunt taberna-
cula tua. Et vocat hic altaria cele-
stem patriam ubi erit perfecta obla-
tio corporis et anime. Hec autem celestis
patria dicitur tabernacula propter ha-
bitationem: atria propter latitudinem
et domus propter quietem. Nidus propter
securitatem atque altaria propter perfectam
oblationem. Ad dedit etiam rex me-
us. qui me euntem ad illa altaria
dirigit. La deus meus. qui me ad
hoc creauit. Sed vir sanctus abhuc
positus in tribulationibus et tempta-
tionibus suspirans in eterna promissa.
quid de ista celesti patria dicat au-
diamus. Beatus inquit. qui habitat
in domo. **Aug⁹** quia possidet
tua domine. **Aug⁹** ihesus celestem
sine angustia sine pressura sine di-
uersitate et limitum diuisione. Omnes
habent eam et singuli habent totam.
Magne ille diuicie. Non angustat
frater frater. nulla ibi indigentia.
nulla necessitas est. quoniam quecumque vo-
les ibi erit: et quicquid noles ibi
non erit. Quid ergo illi adური sunt.
in secula seculorum laudabunt te. homo
enim totum negotium nostrum est sine de-
fectu alia. Vnde psalmista. Gaudium et le-
ticia inuenietur in ea: gratum actio

aver laudis. **Nico** Cosequuntur enim
quod homo beatitudinem supernam valeat
adipisci. Et primo ostendit quod hoc non potest
fieri nisi speciali adiutorio dei dicitur
beatus vir. in spe que est certa ex-
pectatio future beatitudinis. cuius est
auxilium abs te. Iste enim dicitur propositio-
nes abs te. et idem signum quasi dicitur
Ad beatitudinem eternam nullus
potest venire vel attingere. nisi per tuum
auxilium speciale: quia excedit facultatem
creature. Sed ille qui ad hoc
per te dirigitur potest attingere. Et
modus subditur. cuius dicitur ascen-
siones. id est gradus virtutum per
quos ad celum ascenditur quos homo
gratia diuina illuminatur. In
corde suo disposuit. quia usus libe-
ri arbitrii ad meritum curavit. in
valle lacrimarum. hoc est in sta-
tu presentis miserie in quo est mei-
tum et demeritum. In loco quem po-
suit. id est constituit ipse deus ad
mereendam vitam beatam per lacri-
ma conem et fletum secundum quod di-
cit saluator. Mattheus. v. Beati qui
lugent: quoniam ipsi consolabuntur.
Hugo Cum enim homo con-
spicit quod propter
superbiam primi hominis exul in
hac valle plorationis factus est.
tota tantis miseriis hic in se sen-
tiat. magnam habet materiam hu-
miliandi iuxta hoc versum. Vnde
superbit homo cuius conceptio cul-
pa. Nasci pena labor. vita necessi-
mo. **Collector**. Vt ergo in
rua valle valeat exire ad gaudium eter-
num. omni laborat conamine ad hanc

pervirtutum gradus ascendere

Cal Cū vicerit q̄s auxilio dñi
libidīne. ascendit p̄mū ḡdū
cū dñat⁹ fuit supbie salit sed; dū
supavit auariciā subit tertūa tor
gradib⁹ euehitur quot vicij⁹ fue
rit abso

Hugo Bñs bñdi
lus dicit
discipulos suos scala; huilitatis
p̄ quā ap̄d seip̄os ascendentes ap̄d
deū ascendēt. Et in scala illa desiḡt
xij. gradus huilitatis. Prim⁹ est ti
mor dñi. Sec⁹ nō amare ppriaz w
lūtātē. Tert⁹ obedientia. Quart⁹
pacia. Quint⁹ cōfessio p̄cōz. Sext⁹
cōtēpt⁹ sui. Septim⁹ p̄ferre alios si
bi. Octau⁹ nil singularit agē. No
n⁹ tacē vsq; ad interrogatōez. Deci
m⁹ non esse facil' ad rīdēdum. Vn
decim⁹. Statu a habitu huilitatē m
p̄tendē

Mico Quem bene
sequitur didicem dabit
legislator. h⁹ est xp̄s latō legis
euāgelice qui dat bñdictōem sue
grē lugētib⁹ p̄ remissione culpe cō
missa p̄ dila cōne celestis glorie

Jero Voluit ei dñs nos pug
nare in hac valle lactia
cū cōtra tēptationū insultatōez; vt
p̄ suā grām a p̄c̄is absoluti a be
nedicti fieret in nob qd̄ subditur

Mic Libit de virtute in virtute
semp̄ p̄ficiēdo i augmēto
grē dō nec pueniāt ad statūz visio
nis **Aug**⁹ xp̄s ei q̄ est deivtus
bñe ceteras dat nob
q̄tuor v̄tutes agēde vite nrē i ha c
valle lacmaz q̄ a ml̄tis describū
tur. viz; prudētia. q̄ dñostam⁹ ier

tonū a malū. Iusticiā. q̄ sua cuiq;
fui⁹ nemi q̄c̄p̄ delētes. s̄ om̄s
diligētes. Tēpantiā. q̄ libidines
refrenam⁹; fortitudīnez q̄ oia mo
lesta toleram⁹. Ab his v̄tutibus
im⁹ ab illā dīnevisiois cōtēplatio
nez **Vñ** L videbit⁹ de⁹ deoz

subdit **Mic** xp̄s ēp̄ scōrū om
nū q̄ dicit dñi p̄cipatōe L i syon
s. celesti. de qua d̄r ad hebreos. xij.
Accessistis ad sp̄o montē a cītate;

deivūit̄is iherl̄m celestē a ml̄toz
miliū āgeloz **Jero** Quāta leti
frequentā Quāta leti
licitas ē ire de v̄tute in v̄tute; a hoc
ip̄z h̄re p̄mū vt xp̄m h̄re mere a
mur. P̄ā deū vidē i h̄mita corona ē.

Mic Cōsequenter p̄mit̄ de p̄ca
do ad h̄ac b̄titudīnez de p̄cedā. vñ
p̄s in p̄sona fidelīū dicit de⁹
v̄tutū āgeloz vt frequent dñm
est Lex audi orōnē meā p̄ducendo

nos ad eternā b̄titudīnez Laurib⁹
p̄cipe lōndēdo p̄fēdū. orōnē meā
Lex auditaz O deus iacob idest
cristianorum qui cōtra vicia pug
nant a ipsa supplantant **P**rote
ctor noster contra insultus demo

num aspice de⁹ acceptando pre
ces nostras L a respice in faciem
christi **Hugo** hoc vtilit le
tui gitur ad he
ttram a intelligitur de christo ho
mine. ac si dicat. Respice christuz
hoiez factū. cōspūtū. flagellatū cru
cifixum mortuū. a p̄p̄ ip̄m exaudi

orōnē meaz a miserē nrē. Prop
ter qd̄ dicit b̄tis bernard⁹ Securū
habet accessum **O** homo ad deum

habet enim filium ante patrem. et
ante filium habet matrem. **Filius** ostē
dit patri latius vulnera. **mat** ostē
dit filio peccata et vicia. **Nulla** pot
est repulsa ubi tot concurrat cari
tatis insignia. **Quare** autem fidelis po
pulus tantum desiderat pervenire ad
domum celestem. ostendit eam dicens.

Quonia melior est die
vna in atrijs tuis. **et**
celestibus palatijs. **supra** milia. **scilicet**
bonorum dierum que pnt haberi in pre
senti. **Si** posset fieri ut aliquis
vita **sero** esset vna die in regno
celorum postea precipitaretur recte
diceret. **Melior** est dies vna in atrijs
tuis super milia. **In** regno celorum
semper lux est non hinc nocte neque te
nebras.

Legi abie
ctus esse. **in**
humilitate vivere sine qua ad illa
teatitudinem non potest perveniri sed in di
ctum salvatoris **Mat. xviii.** Quicunq
non fuerit effectus pueri et hu
milis ut puer. non intrabit in reg
num celorum. **in** domo dei mei. **id est**
in ecclesia militante que est domus
dei inferior. sicut ecclesia triumphans est
domus dei superior. **magis** que habitare
in tabernaculo peccatorum. **et** in glo
ria in excellentijs superiorum. quia super
bia includit in omni peccato mortali per quod
homo subtrahit se a debita obedientia

Castio. Abiectio illa
dei. **pulehra.** **sub**
limitas ista fedissima. **Ipsa** abie
ctio est illa conuallis lacrimarum
superius dicta. **palatijs** omnibus su
perioribus sine dubitatione. ubi a si ad
tempus plangitur. inde tamen sine fi

ne gaudet. **Causa** redditur quare do
minus dominum plus debeat diligere quam ta
bernacula peccatorum. cum subditur.

Via misericordiam veritatem. **id est** in
nitiam. **dit.** **Aug.** Misericor
dit deus. **Aug.** Misericor
dit qui in primo subiecit. veritatem
diligit ut credenti det quod promisit.

Cassi. In ecclesia ipsius primus
misericordia est. quia de
peccatoribus efficit iustos. **Et** verita
tem quam illis promisit premij. non
negabit. **Unde** subdit. **gratiam.**
ut peccatores convertantur ad ve
ram vitam in presenti. de que dicit apo
stolus. **Gratia** dei sum id quod super
gloria. **si** futuro. **habuit** dominus. **ut** hu
milibus ut domino munere iustificati
angelorum mereantur esse consortes

Quonia vna pueri. **xxix.** **Humi**
le spiritu suscipiet gloria
et iacobi. **iiii.** **de** humilibus dat gratiam

Cassi. Ruc nos preparat. adiu
uat. corroborat. et coronat
et idem. **Non** parabit tuis. **gratia** in
presentia et gloria in futuro. **eos** qui ambulat
in innocentia. **licet** frequenter perventur
tuis temporalibus

Hugo. **Beatus** ter
bus in presentibus. **nar** dus
addit. **Nec** eos dominus. qui ambulat in
penitentia. **In** translatione hebraica
hoc melius habetur videlicet qui
ambulatur in perfectioe.

Iero. **nocentia** enim non potest esse
perfecta virtus. quoniam qui
innocens est nisi habuerit pruden
tiam. non est perfecte consummateque
virtutis. **Propterea** dicit in euan.
Estote prudentes sicut serpentes;
et simplices sicut columbe

Cassi. Et quia psalm⁹ tot bo
na explicare non potu
it que sanctus animus sentiebat
Itē sub ammiracione cōdudit di
cens. Domine v̄ tutus. qui tanta fa
cis que dici non possunt. beatus
homo qui sperat in te.

Jero. a non i ter
rat in te. **Jero.** remis: s̄ in
celestibus bonis. Ille sperat in do
mino qui cōscientiam n̄ habz pec
catorum; qui oculos liberos ad ce
los le. **Cass.** Cui⁹ spes in domino
uat iugiter perseuerat
Mirabilis psalmus. a tñ munda
na suauitate iocundior qui sic nob
ecclesie torcularia se ē amo dulces
cere. vt optabilius habeamus ta
li fasce dēpmi q̄ h̄seli sublimitati
b̄s bleuari. **Aug⁹.** Licz ei n̄c pu
niris i egestate. in tribulatione. in
oualle ploracionis. i adūsitū ps
fura. in temptationib⁹: erit tamē
postea bonū tuum qd̄ desideres scz
requies. eternitas. immortalitas. im
passibilitas. a iocunditas eterna.

Collect. Ad hanc eternē feli
citatē beatitudinē to
ta mentis deuotione aspirantes.
benignum petimus saluatorem vt
quē admodū sensus nostros dulce
do presentis lectōnis afficit. ita iu
giter maneat in nobis grā. quaz
ipse miseratus infundit ihs xps
d̄s n̄r qui ē b̄ndict⁹ se. Amen

Psalmus. lxxxiiij.

Benedixisti
domine ter

ram tuam auertisti capti. Titul⁹
i fine filijs chore psalm⁹ dauid

Cassio. Iste est tertius psal.
eoz. q̄ agūt de p̄mo
xpi ad. **Hugo.** Et cātat filijs
uentu chore. a filijs
passionis xpi qui in caluaria cru
cifixus est. Chore em̄ calu⁹ vel cal
uaria interpretatur. vt supra in p̄
cedenti psalmo dictum est Et licet
hic psalm⁹ agat de xpi incarnacō
ne tñ cōpetentē ititulat̄ de ei⁹ passi
one in hoc qd̄ cōtat̄ filijs chore.
qz tota xpi vita fuit passio. et ince
pit a natiuitate eius. Vñ ro tpe
qū recitat eccā passionē xpi tūc i
yño. **Pāge** lin. incipit a natiuitate di
cēs. vagit infans inē arca posit⁹ p̄
sepia. **Prz** ei titul⁹. **In**trōe monz
nos p̄ fide accēdē ad xpm vt ei⁹ be
nedictōem habere mereamur

Cass. Preuidēs itaqz ps futura
miracula tāqz de p̄terito
Hugo. ablacionē iniquitatis
a plebe dei p̄ b̄ndictio
nē incarnacōis xpi de d̄arat d̄cēs.

Benedixisti d̄ne trā tuam. **vi;**
pslm tuū vt gen⁹ hūanū car
nē assūmēdo. a p̄ hoc **La**uitisti cap
sitate iacob. **i;** p̄ctm originale a po
pulo xpiano p̄ qd̄ gen⁹ hūanum
tēbatur a dyabolo captiuū. Et b̄n
dicit iacob. q̄ imp̄retat̄ supplātās
qz nō oēs accipiūt grām istā n̄ q̄
i baptismo renati supplātāt adū
sariū. abrenūciātes dyabolo: a om
nib⁹ pompis eius. **De** q̄bus sub
ditur. **R**emissisti iniquitatem ple
bis tue. **i;** videlicet cristiane prop̄
quā fuerat captiua. **o**preuisti om

nia peccata eorum. In aquis bap-
tismi ne videantur a deo ad puni-
endum neq; ab homine ad imitandum
neq; a demone ad accusandum.
Uigasti omnem iram tuam.
Siluendo peccata nostra auertisti
ab ira indignationis tue.

Ricol Relaxatio pene signu
est mitigationis ire.
Hec omnia dicuntur de futuro spi-
ritu plebe. Consequenter ponitur
deprecatio pro liberatione spiritua-
li que fienda erat p christu; cum
dicitur. **Conuertere nos deus salu-
tatis noster** ab te clarius cognos-
cendum a pfecti? amandum qd
factum est per doctrinam christi
qui figuras a obscuritates veteris
testamenti explanauit: a rigore
eius temperauit. Propter qd voca-
tur lex amoris. **Et auerte iram tua a
nobis** qd factum est p christi sa-
tisfactionem. Usq; enim ad illam
horam omnes quatuorq; iusti des-
cendebant ad infernu;: a sic ira dei
non erat totaliter auersa.

Hug Iterius cantatur in
completorio in princi-
pio ad notandum a petendu; ple-
nam conuersionem ad deum qe est
in patria ubi completa erunt oia
ubi motus animi in deum conuertē-
tur. Modo enim corpus quod cor-
rumpitur aggrauat animam: ne om-
nino possit ad deum conuerti. Vn
apostolus ad romanos vii. dicit.
Video aliam legem in membris me-
is repugnantem legi mentis mee
a captiuantem me in lege peccati.
Propter quod ipse cupiens scdm

totum corpus suum conuerti ad
dominum consequenter clamabat
dicens. Infelix ego homo. quis me
liberabit de corpore mortis huius. e
gratia dei p ihesum christu; domi-
num nostru. Sciens itaq; propheta
deum misericordem subiungit.
Unquid in eternu irasceris no-
bis. quasi diceret. Nequaqp. cu p-
tere et misereri sit tibi proprium.
quia dicitur abacuc. iij. Cum iras-
 fueris: misericordie recordaberis.

Rico La excedes in tua age-
neratione in generaco-
ne. Vn sibi succedetib; qsi diceret
non. qa aduentus xpi fuit pmissus
infra certu; tempus vt haberetur da-
nielis. ix. p ebdomabas. lxxij. ab
eo predictas. **Deus tu conuertens**
ad nos p benedicta tua; incarna-
cone. **Et uiuificabis nos** per tuam
gram. Vn. Jo. pmo. **Gratia uitas**
p ihm cristu facta e. **Et plebs tua
letabitur** que infeli-
m te. **Cassio** atq; gaude-
bat in se inuicem quia totum

Aug gaudiu nrm de? e. qvult
secur? gaudē: i illo gau-
deat qui nō pot pire. Quid ei frēs
mei gaudere uultis in argēto. aut
argētū perit. aut tu. aut nemo. qd
prius. exruptū illd ostat qvtrū
q; peritū est a tua argētum. Noli
ergo gaudere in istis. sed gaude in
illa luce que non habet occasū. **Se-
quitur** **Quid nob dñe miam tuā**

Rico mētendo filiū tuū ad li-
beracoem nrām. **Et saluta-
re tuū da nobis**. s. dominum xpm
quē p sa. preuidens futuru dixit. ix.

capitulo **Filius** datus est nobis et
auecabit nomen eius amabilem
a christuz ergo tuu da nobis. In
tulo enim est misericordia tua. Co
sequenter psal. prenūciat icarna
tionem filij dei spū p̄p̄tice dicens

Hugo audia aurib⁹ corbis
quid loquetur i me
domin⁹ deus idest qui inspiret cor
di meo per spiritum p̄p̄tiam

Nicola Et qd illud si conse
quenter declarat di
cens qd omnia loquetur p̄p̄tice i ple
tem suam quia christo nato age
li statim cantauerunt **G**loriam altissi
mis deo a in terra pax hoibus bo
ne uoluntatis. **V**nde a ij. dicit i plebe
sua quatu ad pplm isrl cōem. a su
p̄ sacros suos quantū ad maioēs
s. a doctores a dei mīstros de qb⁹
multi crederūt in christum sicut
dicitur. **J**o. ij. a in eos qui cōuer
tuntur ad cor idest ueraciter a ex
corde conuertuntur ad christū qd
dicitur propter gētiles qui relicta
gentilitate fidem catholicam susce
perunt deuote **V**nde translatio he
braica habeta non conuertentur
ad stulticiam. idest ydolatriā q̄
est maxima stulticia. s. attribuē crea
ture deitatem **L**uēptū p̄p̄tice timent
tes eum salutare ipsius q̄si dicat.
Licet super omnes loquetur p̄p̄tice
tamen salutare ipsius id est salua
tio que per ipsum est a his prope
qui timent eum perseueranter a n̄
solum his qui perfecte timent euz
sed his etiam qui dimittunt pecca
re propter timorem dei qui timor
licet sit seruilis propter timorez pe

ne tamē introducit caritatem a di
lectionem sicut seta filum fm Au
gustinum ut allegat magister. in
sententiarū dīlēmatione. xxxiij.
Et ideo dicitur id quod est p̄p̄tice
mētes in q̄ntum talis timor de p̄m
quo disponit ad caritatez **L**et iha
bitet gloria idest christus qui est
gloria patris i terra n̄a **V**nde cri
sto nato dicitur. **J**o. v. Et uidimus
gloriā ei⁹ gloriā q̄si uigētin a p̄e

Hugo Moralit̄ do intelligi
tur ut ihabitet gla
idest testimonium bonum in tra
nostra hoc ē in conscientia nostra
hoc testimonium ut dicit bernar
dus consistit in tribus. **P**rimuz ē uide
licet credē q̄ remissionē peccato
rum habere non possis nisi p̄ idul
gentiam. **D**einde q̄ nil boni operis
habere possis nisi ipse deus p̄ sua
gratia; hoc tibi concessit ut bonū
operaris. **T**ertium q̄ uitam etnā
nullis operibus promereri possis
Sequitur **L** misericordia et ueritas
obuiaue **N**ico idest cōuen
runt sibi **N**ico runt sibi siml
i p̄sona cristi q̄ ex dei misericordia
v̄bū assump̄sit carnez. **E**t ideo ad
cōplenduz ueritatem p̄missionis
facte patribus ueteris testamēti fi
lius dei incarnari uoluit **I**usticia a
pax osculate sūt quia cristi⁹ in sua
passione satisfecit pro nobis per
uiam iusticie quā iusticiā pax sta
tini fuit osculata quia per suuz s̄a
guinem pacificauit ea que sunt i
cel a in tris **C**olof. v. **D**einde de da
rat moduz natiuitatis **p̄i** q̄ nat⁹
ē de uirgine **V**nde dicit ueritas a

christus qui dicit de seipso Jo. xliij
Igo sum via: veritas: et vita. De ter
ra orta est. Jo. de virgine Maria: q
terra vocatur ysa. xlv. Apia terra
a germinet saluatorem. Illa em q
oritur de terra non oritur de comi
xtione maris a femine. Sic beata vir
go concepit a peperit sine virili co
suetudine. Et propter hoc de isto conceptu
a ortu p dicit ysa. liij. Ascendet sicut
virgultu corax eo: a sicut radix de
terra sitiens: de virgine non fra
bata semine virili. Et iusticia de ce
lo pferit. Et pater iustus vel tota
trinitas disposuit vt dei filius car
nem acciperet de virgine vt sic per
viam iusticie homo verus satisfacere
ret sicut primus homo deum offendit.

Cal. Moraliter. Veritas de ter
ra oritur quando peccato
ris confessio accusantis seipm de
offeritur. Et iusticia de celo prosp
xit quando ei datur remissio pecca
toru: qd i illo publicano adu est.
Nam qd veritate humiliter de se co
fessus e: dicitur. Propitius esto mi
hi peccatori. iusticia sup ipm pro
spexit. qd descendit iustificatus i do
mu su.

Nicola. Deus ostendi
am. Virgo s quae vir
tute virgo beata fuit secundata cu
dicitur. Et tunc dñs dabit ben
gnitatem. I. s. gratie sue plenitudine;
non solum ad sanctificatione men
tis virginis: sed etiam qntum ad
secunditatem ventris. Et terra no
stra. I. s. beata virgo incemerata.
Et dabit fructum suu. I. s. benedictum
dominu: nostru: ipsa pmanente
incorrupta virginitate in partu q

post partu. Deinde post octidm xpi
agit de eius pcuratore cu; dicitur. L
Iusticia ante eum ambulabit.
Et Johanes baptista: qui dicit iu
sticia eo qd penitentia predicauit p
quam fit iusticia de offensis commi
sis. ppter qd dicit saluator. Matth.
xxi. Venit ad vos Johanes in via
iusticie. Et qd ipse Johanes non so
lum iusticiae pnie predicauit: s a
primo eam tenuit p asperitate; ve
litus: a in p arcitate videtur: s m qd di
citur Matth. xliij. Ido subdit. a po
net in via. I. s. penitentie. gressus su
os. Ivt facto ostendat in seipso qd
alijs predicabat verbo: sicut de cri
sto dicitur Act. i. Cepit Jesus faci
ere et docere. **Collect.** Cogitemus
ere.

Collect. dilectissimi
q sint incomptensibilia in nostro
saluatore viscera pietatis vt de su
mis celorum descens ad huma
ni generis saluationem dignat
est omniu; fieri seruus: qui per ex
emplum sue humilitatis ac penite
tie docuit nos ad regna celoru; pe
uenire. Ipsi igit documenta no
stris inscribamus memibus ac mi
sericordiae eius i memoria crebro
reuelantes exerceamus nosmetip
sos digna conuersatione i operib;
iusticie. extinguamus fletibus et
dignis penitentie fructibus culpas
quas fecimus quatinus tempora
ad indulgentia nobis idulta sic ex
pendere valeamus vt eius vestigia
sequentes qui pro nobis nasci et
mori voluit. ipsi conregnare merea
mur cum patre a spiritu sancto cui
est honor et gloria in secula seculu

rum Amen.

Psalm⁹. lxxxv

Indina domine
aurem tuam et exaudi

Titulus oratio dauis Jeron.
Psalmus iste vocem continet me
diatoris christi domini qui hic o
rat **glosa** pro nobis. vt sacer
dos noster. orat i no

bis vt caput nostruz. oratur a no
bis vt deus noster. Intentio psal
miste est nos monere ad oratione

Rico Potest etiam exponi
vt sit oratio cuiuslibet
fidelis positi in afflictione spiritus
per tentationes: demonis instrum
tum. Primo igitur allegans suam
indigentiam ait.

Indina domine aurem tuam. |

Unico Quia petentium vo
ta agnoscis. **La exau**
di me. Vt mea desideria compleant

Causam sue petitionis allegat. di
ces **Quoniam inops. tuo indiges**
auxilio **Et pauper. a me nihil bo**
ni habens. **Sum ego. Egenus em**
a pauper dei est quisquis meruit

Aug⁹ Qui enim non superbe
sapiunt in deo paupe
res sunt. quibus deus inclinat au
rem suam. Norunt enim spem sua

non esse in auro a argento neq; in
illis rebus quibus homines ad te
pus circumfluere videntur. Discite
ergo esse inopes a pauperes siue
habetis aliquid in isto seculo siue

qui non habetis. Nam a homine
mendicum inuenis superbum. et
hominem habentem diuitias inue
nis confitentem. Et habentibus a
liquam substantiam huius seculi
non habentibus interior inspe
ctor est deus. ibi appendit: ibi exa
minat. Videte quia meritum quo
exaudietur in eo posuit. vt diceret
quoniam inops a pauper sum ego
Si non fueris pauper non exaudi
eris. Quicquid est circa te vel in te
vnde possis presumere abijce abs
te. Tota presumptio tua: deus sit.

Ustodi animam meam. **La la**
queis dyaboli. **Quoniam sanctus**
sum. no per me s; per te sanctifica
tus sum in baptismo. vbi a te me
sanctificante: accepi remissionem
peccatorum. No est ista superbia
elati dicendo. quoniam sanctus sum
sed confessio non ingrati. Si enim
dixeris te ex te sanctum: superbus
es. Rursum fidelis in christo a me
brum christi si te dixeris non esse
sanctum: ingratus es. Dic deo tuo
sanctus sum. quia sanctificasti me
quia accepi. non quia habui. sed
quia tu dedisti. non quia merui. **La**
saluum fac seruum tuum deus me
meus sperantem i te. Ecce ille san
ctus non est superbus. quia spe
rat in dominum. **U**scerere mei do
mine quoniam ad te clamavi tota
die. id est toto tempore vite mee.

Cassi. Semper supplicare nos
pa delinquimus. Magna quidem
voce ille clamat ad dominum. qui
quis lingua tacet. bonis tam ope

ribus pſeueranter exclamat. **LE**
tificam animam ſerui tui.]

Iero a tribulationibus preſe
ntibus meſtra. **Quia ad te**
domine animam meam leuauit.]

nico p deum otam oratione: que
ſim damasceum eſt ele
uatio mentis in deum.

Aug Ammonemur em; cor
noſtrum leuate in deum
ne putreſcat i terra. **Et vñ inquis**
hoc poſſuz; qui funes; que machi
ne vel ſcale. **Audi** gradus affectus
ſunt iure tuū uolūtas tua eſt. **Amā**
do aſcendis. negligēdo deſcendis.
Stans in terra; in celo eſt ſi diligas
deū. **Non emz** ſic leuatur cor quō
leuatur corpus. **Corpus** ut leuetur
mutat locum. **Cor** ut leuetur uolū
tatem mutat. **Quocunqz** enim con
uerſit ſe cor iuſti in terrenis reb;
amari tudinem inuenit. **et unde dul**
ceſcat nō habet; niſi ſe leuet ad de
um. **Quomiam tu domine ſuauiſ.**

Cal quia poſt amaritudinem
huius mūdi dulcis eſt ad
te reuertentib;. **Quia mitis** quia diu
ſultines peccatores. **Quia multe miſe**
ricordie. **Quia copioſus eſt i miſericor**
dial omnibus iuocantib;.]

Iero Quomiam; hiſ qui te puro
corde iuocant; mitte te pre
ſes; copioſam miſericordiaz; eis in
dulges. **Auribus** prope domine
orationem **nico** loquit de deo
meam. **nico** ab modū ho
minis; qui indinat aurem ſuā ad
illud qd vult audire. **Quia in te deo**
in deprecationis mee. **Idando mihi eſ**
ſectum orationis mee.]

Aug Oratio tua ad deū locu
tio eſt. **Quōdo legis**; de
tibi loquitur. **Quādo oras**; deo loq
ris. **Quia vanas noxias** et ſupſiuas
in oratione intermiſiſes cogitatōes
iniuria eſt eiūs cui; quo loqui mee
peras. **Sed quid** deſpandum eſt
ergo de genere humano; et dicen
dum iaz; ad damnationem pertine
re omnē hominem cui ſurrepſerit
aliqua cogitatio oranti et interrupe
rit orationem ipſius. **Si hoc dixerit**
mus fratres; que ſpes remāet nō
video. **Putat dicere deum**. **Quotienſ**
cunqz ante me ſtetisti tanta vana
et ſupſua cogitaſti; et vix mihi ſta
bilem et firmam orationem fecaſti;
reſponde. **Tu autz domine ſuauiſ**
eſ et mitis tolerāſ me. **Ex egritudi**
ne deſuo. cura me et ſtato. **ſa vi**
res firmas et firmus ero. **Reſpōde**
at deus et dicat. **Si viſ** ut pro
cipiam et figam in auribus meis oratōez
tuam; prope et ſige i corde tuo legē
meaz. **Sequitur**. **Quia die tribula**
tionis mee.] **in toto tempore hu**
ius vite que plena ē miſeris. **Quia**
maui ad **Hugo** Et hō ſecure
te]. **Hugo** feci. **Quia**
multociens exaudisti me. **Quia eſ**
adiutor in tribulationibus. **Et te**
ne poteſ me iuuando exaudire. **Quia**
Quia non eſt ſimilis tui in dñs
domine; et nō eſt ſimilia tua].

Iero Non reperitur in ſimula
cris gentium qui ſic poſ
ſit ut tu; ope **nico** Sequitur p
rari. **nico** phetia de cō
uerſione gētū. **Quia** gētes qſ
cunqz fecaſti.] **multi ex omnibus**
ſij.

Iero Non reperitur in ſimula
cris gentium qui ſic poſ
ſit ut tu; ope **nico** Sequitur p
rari. **nico** phetia de cō
uerſione gētū. **Quia** gētes qſ
cunqz fecaſti.] **multi ex omnibus**
ſij.

gentibus per figuram yptole.

Hugo venient p fidem ad adorabunt coram te
dn̄e: a glorificabūt. et gloriosum
predicabunt. in nomen tuū. videlz
xp̄ianū. **Q**uoniam magnus es
tu in potētia et facies mirabilia.
in actu que nemo potest opari.

Cal. Quis enim vt ipse celum
terramq; vel oia que i eis
sunt momentanea possit celeritate
p ficere: aut eoz existētiā cōtinē.
tu es deus solus q̄ hec oia facis.

Nico Allegationibus p exau
ditiōne petitiōnis sue de
curtis: cōsequēter format petitiōne
suam: dicens. **E**duc me dn̄e in
via tua. s. fidei a mox siue māba
toz tuoz. et ingrediar in veritate
tua. lib ē in veritate vite a te tradi
ta in lege. quia aliter ingredi non
possem: nisi per te ductorem.

Aug Quomō dē ducit semp
monendo: semp donan
do tibi manū tuā et auxiliū tuū.

Hugo Letetur cor meū si te
ductorem dn̄e spe pre
gustat p̄hēmitatē. Sed qz dum ad
huc est homo in hac vita cadē po
test. **I**deo addit. vt timeat nomē
tuū. Idum cogitat discretiōne in
dicij futuri: vbi nomē eius erit ad
mirabile. de qua ysa. xix. dicit. Ec
ce nomen dn̄i venit de longinquo:
ardēs furor ei⁹ a grauis ad portan
dum. Ex timore autē sequit̄ confes
sio peccatoz. Vnde subdit. Non
fitetoz tibi dn̄e deus meus. ioiā pec
cata mea in toto corde. Quatuoz
sunt parts cordis. s. imaginatio si

ue cogitatio. memoria: intelligētia.
volūtas. Et his omnib⁹ partibus
cōfite ndū est. **P**eccatoz enim cōfite
ri debet peccata ex cogitatioe: vt. s.
p̄meditatus accēdat ad cōfessio
nem: iuxta illud ysa. xxxviii. Reco
gitato tibi omnes annos meos in
amaritudine anime mee. **I**tem ex
memoria: vt que p̄cogitauerit nō
obliuiscatur in cōfessione. **I**tem ex
intelligētia: vt intelligat magnitu
dinez a abhominatiōne peccatoz.
Item cōfiteri debet ex volūate. s. sat̄is
faciendi: a amplius non faciendi
pecca. **Cal.** Sicq; ex toto corde
tuū. cōfite: qui se ad do
minū vniuersa mentis integritate
trāstulerit. Addiditq;. et glorifi
cato nomē tuū in eternū. hoc sigt
videlicet qz laudes dn̄o inter s̄ctos
eius ingiter p̄sonabit dum in illa
beatitudine p̄mia p̄missa p̄cepit.
Causam vero dicte laudatiōis sub
iungit: dicens. Quoniam miseri
cordia tua magna est super me.
Hanc misericordiā declarat auz di
cit. et eripuisti animā meā ex
inferno inferiori. Infernū vero nō
irrationabiliē forsitā arbitramur
esse sub terris: cum in veteri testa
mento de Dathan a Abiron legat̄
Apuit se terra a deglutit̄ eos. et
viuū descendērit ad inferos. Sed q̄
itinere illuc anime transferantur:
quoniam i auctoritate diuina non
legitur: habemus icertū. Infernū
habere inferiorem partē: loc⁹ euā
gelij testatur: quo dicit impij di
uitem i flammis constitutū: leual
se oculos suos et Lazarium vidisse

in sinu **Abrahe**. **S** licet vtrique esse apud inferos viderentur: pro merito tamen discretionem superiore locum sanctis: inferiorem vero peccatoribus doctor **Augustinus** estimat de putandum. Unde nunc gratias agens fidelis populus: dicit aiam suam literatam ab inferno inferiori **Augsti**. id est a talibus peccatis per que posset reduci ad tormenta inferni inferioris. non in quo iam erat: sed futurus fuerat: nisi dei gratia eum liberasset. Sequitur vox capitis nostri pro parte humanitatis assumpte exponens suam passionem et resurrectionem. **Hugo** O deus pater. **N**equi iudei infurereunt super me. id est contra me: accusantes me falsis testibus. **L**a synagoga potentium. id est congregatio principum sacerdotum: et phariseorum. **L**que fierunt dolosis consiliis. **L**animam meam. ut interficerent me. **L**a non prope fuerunt te in conspectu suo. ut timeant me innocentem occidere. **Et tu domine deus meus miserator.** in actu. **L**a misericors. in natura. **L**paciens. peccatores diu expectas ad penitentiam. **L**a multe misericordie. quia multus es ad ignoscendum. **L**a verax in promissis. **L**responde in me a misere mei: da imperium puero tuo. id est da iudicium filio tuo. Unde **Johan. v.** dicit. Pater non iudicat quemquam: sed omne iudicium dedit filio. **L**et saluum fac filium ancille tue. id est teate **Marie**: educendo me ab inferis. **H**ac mecum signum

in bono. id est ut mea resurrectio sit signum fidelium meorum. **Et tene dicitur mecum.** quia filius ut deus suscitavit carnem suam cum patre. **Et hec mihi facias** ut videant qui oderunt me. **L**in iudeis. **L**a confundantur. vel hic pro emendatione: vel in futuro per damnationem. **L**quoniam tu domine. **L**propter laudauisti me in passione. **L**a consolatus es me in resurrectione. **N**ico **M**oraliter vero da imperium puero tuo. id est da mihi potestatem de vincendo passiones animi mei: et temptationes inimici. **L**a saluum fac filium ancille tue.

Hugo et ecclesie catholice in qua renatus sum ex aqua et spiritu sancto. **L**fac mecum signum in bono. ut cum sanctis tuis appaream in resurrectione immortalis. **ut videant qui oderunt me** videlicet maligni: tam demones quam homines. **L**a confundantur.

Aug⁹ In iudicio confundentur precipue qui modo non sunt confundi salubriter. Confundentur enim quando dicent. **Hi sunt quos aliquando hominum in derisum et in similitudinem improperij. Nos insensati vitam illorum estimabamus infamiam.** Ecce quomodo computati sunt inter filios dei. **Quid nobis profuit superbia nostra: aut diuitiarum iactantia quid contulit nobis.** **Transierunt omnia illa tanquam umbra abiicitur.** **L**Quoniam tu domine adiuuisti me in certamine: et tribulationum. **Adiuuat quando virtutem prestat resistendi.**
• Gij •

temptationibus aut patien-
di ad
uersa. Quia consolatus es me. In mise-
ria huius seculi: quod est regio mor-
tuoꝝ: in qua est labor: dolor: timor
tribulatio: temptatio: gemitus: su-
spirium. **D**ie falsi felices sunt: veri in-
felices. quia falsa felicitas vera mi-
seria est. **Q**ui vero se agnoscat ve-
ra miseria esse: erit etiam in vera fe-
licitate. et tamen nunc quia misere-
es: audi dñm dicentem. **B**eati iugē-
tes. **N**ihil tam cōiunctū miserie q̄
beatitudinis. **B**eati em̄ sunt in spe lu-
gentes in re. quia adhuc in tribu-
lationibus istis: in peregrinatione
ista: in morte ista miseras istas pa-
tiunt. **C**ontristatus est beatus **Cy-**
prianus et ceteri martires in passi-
one: modo consolati sunt in corona. **D**o-
minus enim noster **I**esus christus
adhuc interpellat pro nobis. **O**m-
nes martires qui cum illo sunt in-
pellant pro nobis. **N**on transeunt
interpellationes ipsoꝝ: nisi cū trā-
sierit gemitus noster. et cum tran-
sierit gemitus noster: omnes in vna
voce: in vno populo: in vna patria
milia miliū cūcta psallentib⁹ an-
gelis: choris celestium potestatuꝝ
in vna ciuitate viuentium erunt.
Nullus ibi gemit: nec suspirat: ne-
q̄ eget: aut laborat vel moritur: si pa-
ce sempiterna ibi perfecti sumus. **C**el-
sant opera misericordie. quia ibi nul-
la miseria inuenitur. nec opus erit
ibi arandi: seminandi: coquendi:
vel texendi. **N**ihil horuꝝ: neq̄ aliq̄
necessitas ibi est. **E**t vbi necessitas
non erit neq̄ miseria vel indigentia
ibi opa necessitatis et miserie non

erunt. **Q**uod ibi erit negotium vel
actio nostra. **N**unquid amor noster
erit otiosus. **Q**uia quod
Cassianus sed erit quod dicit in alio
psalmo. **B**eati qui habitant in do-
mo tua dñe: in secula seculorū lau-
dabunt te. **N**ec erit actio nra: laus
dei. **A**mas ibi et laudas deum. **H**ec
erit ibi negociuꝝ tuū. non desines
ipsuꝝ amare. quia pulchritudo eius
insatiabilis est. **E**t non desines euz
laudare. quia semp̄ esuriet eū. **N**ā
de sapia vidū est. **Q**ui te edunt ad-
huc esurient. **N**ec dulcedo erit ief-
fabilis. **I**nterq̄ quid petit a nobis
deus: nisi fidem non fictā: spem fir-
mam: caritatē puram. **A**mbulet ee-
go quisquis fidelis in via dei. frat-
patienter temptationes et molestias
seculi. suscipiatq̄ in hac valle
miserie consolationes dñi nostri **Ie-**
su xpi qui est benedictus in secula
seculorum. **A**men.

Psal. lxxvi.

Hondamen-
ta eius in Titulus. **F**i-
lius chore ps. cantici
Filij chore fideles signant christiāces
quibus propheta ciuitateꝝ dei et eccle-
siam pre- **H**ugo **E**dem duos
dicat. **H**ugo status eius
dem. **P**rimo scdm statum quo mi-
litar in terris: a quo dicitur in ps.
quia in pñti statu ecclesia operat.
Et scdm futurum statum: a quo di-
citur cantici. quia ecclesia trium-
phans canticis et laudib⁹ dei delectat.

glo. Intencōne nos ad amorē
monet celestis iherusalem;
Rico. De materia huius psal
mi dicunt aliqui hebrei
q loquitur de ciuitate iherusalem
quā edificauit salomō eā clauden
do triplici muro a de templo quod
edificauit ibi valde nobilit et sup
mo se vt patet. iij. regū. ij. palip.
sed hoc non videtur posse staē qā
cum dicitur infra. **Glosa** dicta sūt
de te ciuitas dei. In hebreo habet.
Cela. quod perpetuitatē significat
a parte post. propter quod.

ieronim addit semp. qd
ē ommissus in trās
lacione communi. **Ciuitas** et tem
plum qd edificauit salomon non
durauit i perpetuum. sed solū ccc. xx.
annis sū hebreos. a tūc nabugo
dnoso ciuitatē a templū destrux
it vt habetur. iij. regū. vltimo. **Sā**
dienim doctōes nostri. **Jeronim**
Aug a **Cassiodorus** dicunt q ist e
psalmus loquitur ad litterā de mi
sterio christi a ecclesie vt dictū est
Propheta ergo plenus spiritu sād
cto multū volens apud se. de ciui
tate dei fastigium ecclesie militan
tis describens ait

Rundamēta eius id est ecclesie
collocata sūt in montibus
sāctis. v. in xpō a apłis. Et hoc iij.
Job. loquitur in apocalip. xxi. di
cens Et murus ciuitatis habēs fū
damenta. xij. Et in ipsis. xij. nomi
na xij apłolorū. a agm̄. **diligite**
dominus portas syon. **Porte syō**
id est ecclesie que deum hic specu
lantur p fidem dicuntur illa per que

fit ingressus ad ecclesiam militan
tem scilicet exorcismus. cathexism⁹
a baptisim⁹. **Super omnia taberna
cula iacob.** id est super cultū vete
ris legis qui fuit in pluribus tabe
naculis. **Primo** videlicet in tabna
culo facto a dauid. ii. regum. viij.
Tertio in templo salomonis. iij.
regū. vi. **Glosa** dicta sunt de te
in veteri testamento vt patet i hoc
libro psalmorum a in nouo testa
mento in pluribus locis. **Ciuitas
dei.** **Ciuitas** est ciuium vnitas. In
ecclesia vero de omnibus nationibus
vnuntur omnes p fidē a caritatē
christi p quod efficiuntur ciues ce
lestes sū q dicitur ad ephesios.
ii. **Jam** non estis hospites a adue
ne. sed estis ciues sanctorum a do
mestici dei. **Consequenter** describi
tur ciuium multiplicatō que facta
est per predicationem apłolorū
Vnde dicit. **Memor ero raab a ba
bilonis: sciengium me.** **Hic** raab
sū hebreos a beatum **Jeronimū**
in translatione hebraica non est
propriū nomen illius mulieris
meretricis que recepit nuncios io
sue a abscondit vt habetur. ij. iosue
sed est nomen appellatiuum a sig
nificat super **hugo** per quod
biam **hugo** intelligitur
populus gentilis superbus ydola
trix et peccatis: qui nuncios cri
sti id est apłolos susceperit et pre
dicationem eorum in cordibus su
is abscondit **Per** babilonez que
interpretatur confusio intelligunt
generaliter omnes peccatōes qui
in confusione peccatorum sūt. **De**
Ciiij.

hijis ergo dicit dominus p[ro]ph[et]a
tam. Memor ero raab a babilois
id est gentium a peccatorum Sci
entium me per fidem quos conse
quenter per partes determinavit
dicens Ecce alienigene scilicet
gentes tyrus id est peccatores
qui sunt in angustia penitentie si
cut prius fuerunt in angustia pec
catorum. Nam tyrus angustia in
terpretatur a populus ethyopu
qui peccatorum fuerant obscuri
tate teterim hij fuerunt illic id
est in eccl[esi]a. **Castio** de quibus
desia. **Castio** resurgentiu[m]
sanctorum numeru[m]. Sin illa celesti
patria compleatur. ecce gloriosa
dicta sunt de te ciuitas dei.

Hugo que videlicet glorio
sa declarat cum sub
iungit dicens Nunquid syon
dicit ho[m]o. **Nico** syon significat
mo[n]acho. **Nico** ecclesiam. a est
hic b[e]n[e]d[i]cti casus ut sit sensus

Hugo Nunquid purus homo
dicit. syon id est persuadit eccle
sie. istud videlicet gloriosum mira
culum. quod sequitur videlicet a
homo natus est in ea id est cristus
homo natus est in ecclesia a ipse
christus fundavit eam videli
cet ecclesiam in apostolis a crede[n]
tibus qui homo christus est altis
simus id est deus. Hoc enim est
impossibile de puro homine fieri ut
quis fundat ciuitatem a nascatur
in ea quoniam fundator ciuitatis
prior est ciuitate. Vnde ecclesia n[on]
potuit hoc de christo homine crede
re nisi in christo diuinitate p[ro] ope

ra miraculorum intellexit. **Chri**
stus enim homo natus est in ea:
a christus deus fundavit eam
Augustinus Sic fundavit ci
uitatem ecclesiam in qua spiritua
liter nasceretur. quod creauit mater
de qua carnaliter nasceretur

Collect. Vnde a de beata vie
g[ra]mie maria potest h[ab]ere
versus exponi ab littera; hoc mo
Nunquid syon **Hugo** id est b[e]n[e]d[i]cti
syon id est de in deis traxit origine[m]
nunquid dicit corde a ore. sup[er] ho[m]o
purus est. quasi dicit. Non dicit
q[uod] filius suus purus homo sit sed
potius q[uod] fili[us] suus b[e]n[e]d[i]ctus. sit de
us a homo. Vnde de vtraq[ue] natu
ra eius subiungit dicit a homo
natus est in ea Ecce humanitas
filij eius. a non dicit puer. sed ho
mo natus est in ea. Juxta illud. Je
remie. xxxi. Femina exultabit
vi **Nicola** quia cristus ab
eu[m] **Nicola** instanti concep
tionis sue fuit in utero matris ho[m]o
perfectus virtutibus a scientijs.
licet non s[ecundu]m quantitatem corporis
Et ipse christus qui est altissim[us]
s[ecundu]m naturam diuinam fundavit
beatam virginem eam confirman
do sua gratia. ita q[uod] nec mortaliter
nec vialiter peccauit. Et bene ista
scimus quia dominus narrabit
id est narrari faciet in scripturis
populorum id est in euangelijs
ad omnes populos predicatis et
deriuatis. Et dicit. narrabit. q[uia]
ipse christus nihil scripsit sed scri
bere euangelia euangelistis inspi

plalm

rauit et principum id est aposto-
lorum qui sunt principes horum
videlicet populorum crede nrium L
qui scilicet apostoli fuerunt in
ea scilicet ecclesia. et scripserunt
christi a ecclesie misterium vt pa-
tet in epistolis pauli a aliorum apo-
stolorum Consequenter describit
secundus status ecclesie scilicet tri-
umphantis in quo est laus iugis
a perennis. Vnde dicitur **S**icut
letantur **hugo** hic sicut in hoc
um] loco est expressi-
uum veritatis a non nota similitu-
dinis **Calliodorus** quia plenif-
simum gaudium istius mundi
vix est ymago aut similitudo ali-
qua future felicitatis

hugo dicitur 30 Sicut letan-
cium omnium. Habi-
tatio est in te Quod sic legitur. O-
ni spon: superna habitatio omnium
teatorum est in te. sicut letancium
id est omnes qui habitant in te io-
cundi sunt a vere letantur. quod de
ecclesia presenti non potest verifi-
cari. quia semper sunt in ea aliqui
afflicti mesticia temporalis. Et quia
hic versiculus de beata virgine ca-
nitur. potest a de ipsa dici. Sicut le-
tancium omnium: habitatio est in
te sancta dei genitrix. quia tu spes
es. consolatio. refugium. turrisq;
fortissima a inexpugnabilis omni-
bus. qui ad te confugiunt. Vnde
cantat ecclesia. Sub tuam protecti-
onem confugimus vbi infirmi ac-
ceperunt virtutem: a propter hoc
tibi psallimus dei **Calliod.**
genitrix virgo.

Laudata est demonstratio gene-
re ciuitas illa fidelium. non tempo-
ralibus bonis: sed eterna felicitate
mira **Coll.** Ex sermone bea-
bilis. **Coll.** ti fulgentij episcopi.
Consideremus dilectissimum de-
siderabilem huius ciuitatis felici-
tatem. in quantum desiderare possi-
bile est. Vt enim vere e considerare
nullus sermo sufficit. De ea enim
in quodam loco dictum est. Considera-
te quo aufugit dolor. tristitia a ge-
mitus. Quid in hac vita beatius.
vbi nulla est miseria. nullus dolor.
nullus timor. nulla infirmitas. nul-
la discordia sed cuncta consona. quae
pax erit a concordia omnium san-
ctorum letantium in ea: in qua re-
gem christum in deo suo specu-
lantur. cuius pulchritudo. cuius
gloria a maiestas humanum exce-
dit sensum. O quam grandis leticia. quam
excellens sanctorum gloria. cum
vnaquamque facies fulgebit sicut sol a
deus erit omnia in omnibus. O quam
ta illis in communi leticia. qualis
felicitas sanctorum omnium. qui
hic dominica precepta seruantes
et ad celestes thesauros terrena
patrimonia transferentes. illic in-
enarrabili iocunditate letantur. Pre-
sta nobis domine ihesu christe rex
eternae. vt quod hic verbis de glo-
ria tante felicitatis explicare non
possumus. ibi in eterna beatitudi-
ne te donante cernamus Qui cum
patre et spiritu sancto viuas a reg-
nas in secula seculorum Amen

psalmus lxxxvij

Domine de⁹ salutis Titulus canticū psal. filijs chore In fine pro melech ad respōdendum intel lectus emā. **H**u. Sciendum q̄ istrahelice. **H**u. i psalmis illis vbi in titulo apponitur psal. signi ficatur q̄ ille psal. agit de operacō ne: vbi aut̄ apponitur canticum ibi agit de spiritali leticia: vbi autēz vtrumq; sicut hic insinuat̄ q̄ de vtroq; agit. vnde pōt de facili intel ligi titulus iste Cuius sensus tal ē. Hic psalm⁹ dirigit nos in finem idest in cristum vt sepe diduz est. quia ad ipsum tendimus tanq̄ ad finem nos pficientem. a est canticū ps. q̄ hortatur nos ad opandum in leticia spiritali Et cantat̄ filijs chore idest imitatorib⁹ passionis christi pro melech ad respōdendū **M**elech interpretat̄ chorus Filij et go chore hoc est vere christiani de bent esse quasi chorus p̄ lataz imi tacionem passionis christi respōde res precatori christo qui p̄mus incepit pati volūtarie a cum leticia fm q̄ dicit petr⁹ vñ. xps passus ē p̄ nobis: exemplum vobis relin quens vt sequamini vestigia eius Et hic est intellectus eman idest coheredum christi. Naz eman fra ter interpretatur. a additur istrahelice. quia tales imitantur christuz qui sunt istrahelice idest solum de um intencōnis oculo in suis operi bus considerantes. Nam istrahelvi dens dñi interpretatur Intencōne monet christi passionem imitari

Nico Nam fm Augustinum a Jeronimum materia huius psalmi est. Passio dñi nūc ihu christi quam ps̄ preuidit per spiritum p̄p̄cie a eā scripsit i hoc psal. i p̄sona xpi hois ad p̄rez. d.

Domine rōne gnalis gubna cōis **D**ugo Lte⁹ Jaudor [salutis mee] p̄ quē spero saluari

Cassi. Nam q̄ salutis sue deuz p̄fiteat̄ auctore. om̄a q̄ oportuerat dici plenissime ac bre uit̄ explicauit. Sic magister opt⁹ cū p̄rem p̄catur. nobis quēadmo dum supplicare de team⁹ ostēdit a addit [in die] idest in prosperis [clamaui] [orando] [a nocte] idest i aduersitate [coraz te] Intēde puā vt quia vtrūq; tempus humanaz vitam compleditur: iugiter se do minū orasse declarat. **I**ntret i cōspedu tuo orō mea **Nico.** Est ei orō q̄ nūc⁹ ad deū cui p̄mo dat̄ accessus a se dō audiet̄a p̄p̄ qd̄ se q̄tur [indina aure tuā ad p̄c̄ meā] [exaudiet̄o]

Cassi Incliat autē eā p̄ effectū **Cassi** autē suā do min⁹. cū misericors dignetur audire

Cam sue orōis ont̄ dicit̄ **Q**uia repleta ē mal̄ aīa mea [Mal̄ vtiq; nō fuis q̄ p̄cā n̄ habuit̄ si delictis mūdi quib⁹ laborabat hūanitas] **P**eccata ei p̄pli p̄ euntis pius mi serator ad anime sue molestiā tra xerat dum omnibus condolebat

hugo [a vita mea] [corpore] [bis] [in inferno] [appropin] [quauit] [idest] [morti] [expositus] [suz] [quia] [qui] [est] [in] [morte] [prope] [infer] [num] [est]. **D**einde culpā eos qui

putabāt xpm mortuum fuisse sic
cōmuniter alij moriuntur dicens.

Estimatus sum a iudeis **Cum**
descendentibus in lacu q̄ sic reli
quos p̄dō:es me morti subire ar
bitrati sūt a descēdere in lacu sepul
chri vel in pfundū inferni **factus**
sum sicut hō sine adiutorio v̄ te
putatus sum apud eos q̄i nullum
hīs adiutorē; ad liberandū. **Vñ**
dixit. **Mat. xxvij.** Alios saluos
fecit: seipsum non potest saluū fa
cere. **Sed** ostēdit q̄ ita nō erat sic il
li estimabant. **Vñ** addit **inf̄ mor**
tuos li.

Cass Solus inf̄ mortu
os liter fuit: quā
ipsa mortis claustra cōfregit. Et li
cet sic essem liber vt p̄pria p̄tate po
nerem animā meā a it̄ū resume
rem. **Estimatus sum sic vulne**
rati v̄ flagitiosi q̄ exigentib⁹ suis
culpis occidunt. **Vñ** trāslacio he
braica habet sicut in f̄edi etiā me
putauerūt **tanq̄ dormiētes in se**
pulebris: quorū n̄ es memor am
plius v̄ tanq̄ vnus de malefactori
bus q̄ peccatis exigentib⁹ a te reb
duntur.

Hugo **Et p̄pter hoc**
alieni. **Hugo** **lip̄i** viz iu
dei **de manu tua** sic de adiutorio
tuo **repulsi sunt** q̄ me sine adiu
torio tuo putauerūt. **Posuerunt**
me in lacu inferiori **Lacus** q̄nq; po
nitur p̄ torculari sicut ibi. **Mat. h.**
xxi. Et fodit in eo torcular posue
rūt me in torculari crucis. et addit
inferiori v̄ in vilissimo tormēto cū
latronib⁹ v̄ de subdit **in tenebro**
sis v̄ inter malefactores peccatis
obscuratos. q̄ inf̄ duos latrones

crucifixus **et in vmbra mortis**
v̄ in morte carnis. **Mors** enī carnis
vmbra est eterne a vere mortis.
sicut sompn⁹ vmbra est hui⁹ mor
tis carnalis. **Deinde** ostēdit q̄ non
tū morte m̄ a omnia tormenta aū
mortem passus est. **Vnde** subiun
git.

Super me confirmatus ē fir
miter. **Quia** peccata genti
us. **Iero** um i me suscipi. **Id**
circo furore tuum v̄ rigore iusticie
quē in gentib⁹ effusus eras sup
me venire fecisti. **Vñ** subdit **La om**
nes fluitus **Hugo** v̄ omnia
tuos. **Hugo** tormēta
linduristi sup me q̄ colaphiza
tus. consputus. ligatus. flagella
tus. crucifix⁹ lancea p̄fossus sum.

Cassi **Credebat** enī; de⁹ m̄bu
risse sup xpm amplissi
mas indignacōes q̄ eūm p̄hibe
re crucifigi: mortem illam putantes
penalem cum dispensacōis ei⁹ glo
riam non viderūt. **Sequitur** **Non**
ge fecisti notos meos a me vide
licet apostolos a discipulos meos
qui om̄s me relicto fugerūt. **Mat.**
xxvij. **posuerunt me** viz iudei **Abho**
minacōnem sibi **In** abhominacō
nem xps a iudeis tūc positus ē. q̄
pretereuntes scribe a pharisei cru
cifixo imputabant dicētes. **Vach**
qui destruit templum dei. et in tri
duo illud reedificat et cetera que
sequuntur. **Trabitus sum** a iu
da ad mortem.

Hugo **La n̄ egre**
diebar v̄ non manifestabam exterius q̄
deus eras. v̄ de ysa. **ply.** vere tu es
de⁹ abscondit⁹. **Latuit** ei sub inf̄mī

tate carnis: et sustinuit excēdas
iniurias. vt patientiā doceret.

Cass. Vel de custodia nō ē in
gressus in q̄ cū pylatus
quasi hoīez inualidū retrusit. Locu
li mei languerūt pre inopia. Idūz
nūq̄ legim⁹ oculos xp̄i corpales
ifirmatos fuisse restat vt oculos
eius ap̄ los intelligere debeam⁹. q̄
in corpe eius v̄ in ecclā tanq̄ oculi
celesti lumine viguerunt.

Hugo In enim infirmati
sunt p̄ inopia ostān
tic a fidei cū fugerūt vt didum est
[Clamauī ad te dñe.] Mat. xxvij.
dicens. Hely hely lamazabatani
[totā die expādi ad te manus me
as. In cruce. Vñ ysa. lxx. Extendi
manus meas tō die ad p̄lm icre
dulum. Vel man⁹ dicit opa sua.
quibus factus ē patri obediens
vsq̄ ad mortem crucis.

Aug⁹ Sed q̄ solis p̄destina
tis ad eternā vitam et
nō omnibus ipsis in quos facta
sunt eius bona opa p̄fuerūt. Ideo
cōsequēt abiecit. Vñ q̄d mor
tuus. In corpe sed corde obstina
tis q̄s tua miracula ab vitāz fidei
nō mouerunt. [facies mirabilia.]
quasi di

Cass. Talibus nō p
ceret. **Cass.** dicit opa tua:
sed ipsis mirabilia tua sūt ad sa
lutē. qui magnalia tua sub credu
litate conspi
Hugo dicit. Idē
boni predicatorēs q̄ medici dicun
tur animay. suscitabūt. mortuos
in peccatis vel in p̄fidia. q̄ confite
bunt tibi. Ip̄ fide. q̄i dicat. Nō. q̄

frustra laborat extēd⁹ lingua p̄bi
catoris. nisi interius opes grā sal
uatoris. Corpus at̄ subditū pecca
tis sepulchry ē aīe mortue. quam
nemo pōt ad vitā btām resuscita
re nisi solus de⁹ etiam ad ltām.

Cass. Si medici p̄nt bñficio
artis salutez impēdere
languorib⁹: nullaten⁹ tñ p̄nt mor
tuos resuscitare. Quāq̄ narrabit
aliquis. Ierūs. in sepulchro. Vñ
peccat. misericordiam tuam.]

Aug⁹ Cui⁹ mors aīe iacet sō
corpis pōdere. et verita
tē tuā in p̄bi **Hugo** in cū
tio ner. facio ne
peccati. quasi dicat. Nō.

Cassio q̄ nemo putat vti
tate dixisse: quā vide
tur negligēs p̄terire. Perditō q̄p
pe iuste vocata ē. vbi veritas non
admittitur: sed sola obstinatio cu
stodi

Hugo unq̄d cog
tur. Hugo noscēt in tene
bris. Ip̄tōz. mirabilia tua. In mi
sericordia tua p̄ quam mirabilia
oparis. p̄tōres iustificādo. hoc n̄
ognoscēt i p̄tis: q̄ lux i tenebris
lucet. et tenebre eā nō op̄prehēdūt
[et. nūq̄d etiā cognoscēt. iusticia
tua in fra obliuionis.] hoc est in
corde pec **Cass.** S; hęc oīa idō
catoris. **Cass.** dicta sūt. ne in
inferno eius anīa relinq̄re ē: hęc ce
lerrima resurre dō pueniret. Deni
de xp̄s qui p̄s i p̄sona capitis de
sua passione locutus ē q̄i p̄centor:
B in p̄sona mēbroz tñdit dicens.
[Tego. ne cū illis mortuis p̄iez
La d te dñe clamaui.] qui potes in

Collecto

peccatis mortuos suscitare: a in sic
mos curare. Et qz ad clamorem se
quie gra que in orone impetrae.
addit Let mane] in tpe gre orō
mea pueniet te] vntuz ad iudiciū

Aug⁹ Vt aut orō ista se eue
scat a exerceat. differ
tur p̄lo fidei bonū qd̄ in eternum
dabit: a mala tūstura crebre scie
It̄ sequit̄ Qd̄ repellis domi
ne orationem meam] .

Hugo O:ō em̄ repellit videt̄.
dum differē dari qd̄
petit. Differē em̄ vt̄ ardenē? app e
tatur Laertis facie tua a me] Lo
quitur de d̄ ad modū hōis: qz hō
autit facie ab eo. quem non vult
exau

Aug⁹ Autit em̄? de? ab
dicit Aug⁹ orōmb? facie nō
exaudiet id̄ qd̄ vult: qm̄ sibi ne
sciunt nō expedire qd̄ petunt. Se q̄
tur v̄p̄ ecē p̄ mēbris suis dicens
Paup̄ sum ego] esuriēs a sitiēs
in hac pegrinacōe bona vñ facia
bz̄ in patria Let in laborib?] etia;
sum La iuuentute mea] .

Hugo .a tpe abel Tūc em̄
fuit iuētus ecē: et
ex tūc fuit crebro ī multis tribula
tiōib?. Vñ in alio ps̄ dicit. Sepe
expugnauerūt me a iuētute mea
Exaltatus at̄] in diuicijs a in po
tētia seculari humiliatus sum] a
tribulacōe in surgēt Let cōturba
tus] It̄ a tranquillitate amissa pacis .
Qui avñ videt̄ ecē exaltata a dñā
fada. in d̄ magis est effecta serua
p̄ncipib? a tyrānis. qz iam nō ē
in ecē q̄ p̄ncipib? a tyrānis eaz
opprimētibus se aut̄at opponē.

eo qz om̄s timēt diuicijs suis Aliē
Vt sit v̄p̄ populi penitentis.

Call Exaltatus sū] laumens
in cogitacōe t̄paliuz di
uiciay humiliatus sū] in cōfessio
ne p̄āōy Let turbatus sū] confc
fus] de p̄ssione] stritio mis . qm̄ illa q̄
male gesseram. p̄mē medicamēto
dāpnauī. O b̄tā cōfessio q̄ et̄ t̄nū
tollis opprobriū. Nā quicq̄ in rea
tum venerit: p̄ p̄m̄am p̄p̄t̄is se
culis erit absolutū U] me] a p̄
me sicut trāslacio hebraica hab;
transierunt] **hugo** . id ē casti
ire tue] .

hugo . gacōnes
quibus me purgas a emendas.
Et bene dicit. transierunt. qz quos
dominus in hoc seculo corripit et
flagellat. in ipsis ira eius non ma
net. sed transit in reprobis. q̄ hic
non castigantur. Ira domi in p̄se
uerat sic de talibus d̄. Jo. iij. Nō
videbit vitā s̄ ira dei manz sup̄ eū

Call Let terrores tui] de futu
ro iudicij cō] turbauerūt
me] quos om̄is caro peccatrix
formidare di
noscat] **hugo** . U] tra
ide runt
me] h̄m̄di tribulacōes a terrores
sicut aqua] a habundant] tota
die circūde] deūt me simul] vt̄ ma
ior esset tribulatio et castigatio

longasti a me amicum et pro
ximum: a notos meos a miseria]
supple **Cal** Dec frequē p̄js
mea] Cal] martirib? cōtigit
a quib? terrore mortis officia hu
mana subtrahit a sunt .

Collector . Translaci
o romana

fic habet longe a me frāsi amī
cūa sodalem: notos meos abstu
listi. **Que** gñā hoīm sūt longe fre
quenter a fidelib⁹ in tribulacōne
aut in paupertate cōstitūtis. Vnde
puerbi. xiiii. Etā primo suo pau
per eūt odiosus: amicus vero diuitū
mul **Cassi.** Cantat iste ps̄ cō
ti. **g**ruca cōcorditer
filiis chore xp̄ianis sicut in titu
lo predictū est. qñ fidelis p̄ls xp̄i
secutus sanctissimā passionem de
uota imitacōe tñdet. hinc em̄ con
fessores ceter tenuit i dulos. hinc
martirū purpura a bisso preciosi
or sanguis emanauit. hinc ap̄lo
rum dicta p̄ totum orbē tonuerūt.
hinc tanq̄ sol purissimus fides s̄a
da processit. hinc ab tpales secu
li molestias pferendas xp̄iani fi
deles amant. vt efne vite p̄mia
conquirant. **Qua** p̄pter nullus pa
uescat miserias que faciūt br̄os:
nullus tormenta formidet q̄ dant
perpetuam sospitacōe: nullus time
at tristitiā: que gaudiū tribuit se
pitemū. **Quis** em̄ erubescat p̄as.
molestias. paupertate a miserias
corpales quas xp̄s dñs pferre dī
gnatus est. **Quis** sane mētis pu
tēt opprobriū qd̄ elegit creato: cū
dorum sustinere. **Quo** circa p̄ eo
futeamus mundanā calamitatē si
cum ipso plenne volumus habe
re portio **Col.** Si ei cōpatimur.
xp̄o dño. que nos supplices de p̄ca
mur. vt nos sua passione a laq̄o
inferni liberatos. sua fortitudine ro
borare. et de sece mortis nexibus

diguet ab solue: q̄tinus expedita
liberi regno eius mereamur adū
gi. qui est benedict⁹ m. s. f. Amen.

Psalm⁹. lxxviii.

Misericordi.
Titulus intellectus
ethan israhel.
Aug

dñs xp̄s annūciat in hoc ps̄ in q̄
agitur de mutacōe veteris testam
ti a cōfirmacōe noui: et de spe quā
habem⁹ in dño nro ihu xp̄o. Ethā
vero robustus interpretat et israhel
litavir vidēs deum in interpretatur.

Nico. Itaq̄ p̄pheta p̄ spiritū
intelligens christi reg
nū futurum a perpetue duratur.

Glo. Infirmitas in se sed in mī
sericordia dei robustus.
ab eadem sic incipit dicens

Misericordias
domini. **Nicola.**

Licet in deo tñ sit vna a mia. sicut a
vna voluntas: tñ habet multos ef
fect⁹ ex quib⁹ nominat in plurali

Iero. Multitudo beneficiorum
ergo intelligit q̄ dñs p̄
misericordiē p̄ filiū suum ecclē sue
contulit quibus hominem pecca
to mortuū dignat⁹ v̄sitate p̄ filiū

Collect. Beatus bernard⁹
sericordias dei sic dicens. **Septē** in
uenio in me dei mias. **Prima** ē q̄
a mltis p̄cis adhuc in seculo me
positū custodiuit. mibi occasiōē
peccandi subtrahēdo: et virtutem
peccatis resistendi dando. Sicut e

in multa cecidisti: a in alia poterat
cecidisse peccata. nisi anticiparetis
pietas me conseruasset. **S**ecunda
misericordia fuit expectatio sustine
tis. qua tardabat mihi inferre vt
tionem. Ego peccabaz: a ipse disti
mulabat. Sed qd pdesset expecta
tionem sequeretur peccato. Cum uero
esset damnationis. dicente dno **H**ec
fecisti: a tacui. **T**ertia misericordia fuit qd
ad penam me uertit mutans cor
meum. vt amara in fierent q male
dulcia prius erant. **Q**uarta misericordia fuit
qd ex toto indulget in peccata mea. vt
in cor numero me inueniret de qui
bus ps ait **B**ea quoz remisse sunt
iniquitates. **S**equitur quinta misericor
dia p qua mihi continendi deinceps
a emendatus uiuendi prestitit vie
ritem: ne reciduum patere: a esset
nouissimus error peior priore. **S**exta
misericordia est gratia promerendi boni eterna q
gratia in tribus constat. scilicet in odio p
teritorum malorum. in contemptu presentis
seculi: a in desiderio futurorum bono
rum. **S**eptima misericordia est spes
obtinendi gaudia promissa. **M**isericor
diaz ergo dno **N**icol. **L**in
eternum cantabo. **N**on solum in presentibus
cum iustis: sed etiam cum angelis in futu
ro. **D**ic **S**ecundo libro. x. moral. d.
obijcit **S**ecundo. **U**bi nulla erit mi
seria quomodo erit misericordia. **T**er
tio qd sam qd misericordia saluati fu
mus. semp memores eius misericor
die erim. non tamen in memoria
dolorum: sed in iocunditate gaudio
rum. **C**ass. **S**equitur. **I**n genera
tione. scilicet iudeorum. **E**t
generationem. **I**n generationem id est co

ram iudeis a **C**ass. **L**annunciato
gentibus. **I**ero **U**eritate tua
id est christum tuum. **I**n ore meo. **I**n
quo fit confessio ad salutem. **C**ass.
Et benedicit in ore meo. quia
quod ex ore progreditur. cito dila
bitur. quod uero in ore refatur. di
uina deuotione. **N**ico **R**atio hu
ius lau
dis principaliter est perpetuatio re
gni christi. unde subditur. **Q**uo
miam dixisti. id est ordinasti. **I**n e
ternum misericordia tua edificabi
tur in celis. quia per effectum di
uine misericordie circa christi mi
sterium reparatur ruina angelorum
Vell quomiam dixisti. per proph
etas. **C**ass. **M**isericordia edifica
bitur in celis. id est per
apostolos qd celi appellantur. **M**isericordia tua fa
ciet de presentibus fideles. unde apostolorum p
dicationibus actum est ut de pulsa idola
tria inuicem gentibus religio christiana
nata ppabitur. **V**itas tua. **P**eter. ca
tor. quia in apostolis uitas promissionum
dei quod ammodo est omnia. dixisti etiam. **C**ass.
Ospohi testam. **H**u. **S**ic nouum q
mentum meum. **H**u. est promissio
hereditatis celestis. a hoc testam con
firmatum fuit in morte christi sic dicit apo
stolo. ad hebr. v. Sequitur uox presentis de
christo. **I**urauit. a stabilitate promissum. **D**es
se tuo meo. a christo domino qd ex genere de
carnem assumpsit a deo patri tanquam ci
seruus oues perditas ad culas patri
si reducit. **I**psi autem hoc promissum uis. **V**is
in eternum ppabo semetipsum. a fideles
in te credentes. **E**t edificabo in gna
tione in generationem. a in eternum. **C**ass. **I**psi ei tunc sedes promitteba

tur que postea in scōy pectoribus
erat facta. **Hugo** Sedet in nois
ciēda. **xp̄s**: nunc re
gens p grām a in futuro regnans
p glo. **Sequitur** vōy p̄p̄te
riam. **Jerō** ab p̄iem. **Ob** fite
bunt celi mirabilia tua: et em̄. **Leti**
am. **veritate tuā in eccia scōy**. **U**
ap̄li predicabūt **ih̄m xp̄m** a que
p eū oparis in agregacōe scōy. Et
merito xp̄s laudābus ē a p̄dicā
bus. **Om̄** q̄s in nubib⁹ eq̄bif do
mino. **Sp̄** p̄his q̄v̄tq̄ nubes dīcū
tur p̄pter pluuiā; dō d̄rine. **Laut** q̄s
erit dō filis i filijs dei. **Multi** sūt
filij dei p adopcione; s̄ null⁹ v̄mige
mito dō v̄ro potest assimilari.

Hugo Propter qd̄ subdit
in ofilio scōy. **Quoz** ofiliū ēv̄t ab
om̄ib⁹ gloriofus p̄biat̄ a laudat̄

Cass. Ipse enī d̄ns xp̄s q̄ sic
p̄dicat̄ a sc̄is. **magnus**. **d̄**
d̄. q̄ deus est. **La** fr̄ibifis. **La** pt̄ate
mirabilil sup om̄es. **Itā** angelos
q̄ sanctos. **q̄m** circuitu ei⁹ sunt.

Jeroni r̄q̄ ei dono gratie ei⁹
p̄ innocentia vite ap
propin̄q̄te. **Cass.** Iure ḡ sup̄
meceerūt. **ros** ille p̄ba
tur excelsus. p̄ que omnes nos cū
tur esse gloriosi. p̄pter qd̄ adhuc
subditur. **Om̄ne** deus v̄tutū.

Nico v̄ angelorū q̄ sūt execu
tores d̄me voluntatis.
v̄n̄a v̄n̄o ordo medie ierarchie no
minat̄ virtutes. **q̄s** filis tui. **q̄i** dī
cat. **Null⁹** p̄ equalitate; **pot̄is** es
d̄ne. **pot̄entia** infinita q̄ soli deo cō
petit. **veritas** tua i circuitu tuo.

veraces tui associant̄ tibi in p̄nti
p̄ gratiam et in futuro p̄ gloria.

Hugo **U** d̄naris pt̄ati
maris. **U** p̄ncipi hu
ius seculi. **motū** at̄ fluctū; ei⁹ tu
mitigas. **U** tēptacōes q̄s om̄ouet
seruis tuis. **v̄n̄** a ad choi. **r̄** f̄fidelis
deus qui nō patiet̄ vos tēptati sup̄
id̄ qd̄ potestis ferre. **U** humili
asti sicut vulneratū sup̄ b̄ū. **U** d̄p
abolūm q̄ p̄pter suā sup̄bia; tanq̄
vulneratus et deiectus de celo cor
ruit in terram. **in** brachio v̄tutis
tue. **U** in pot̄entia d̄imitatis tue veli
brachio extenso in cruce. **disper**si
sti. **q̄s** f̄vidos a cōfusos. **Om̄is** im
micos tuos. **Itā** demones q̄ in fide
les iudeos q̄ p̄ orbem terrarū sunt
disper̄si. **Qui** sūt celi. **U** d̄ m̄stice
exponit̄ multiplicat̄ xp̄m cōmēdā
dō. **U** d̄ dicit̄ p̄pheta. **xp̄s**. tui sūt ce
li. **U** s̄v̄iti q̄ in terris positi celestes
agunt vitā. **et** tua ē fra. **U** eccā p̄
illos celos cōphita pluuiā dō d̄ri
ne a exēplo sc̄e vite. **Et** merito tua
est. **q̄** **orbē** t̄e. **U** v̄m̄salē eccā;
p̄ orbē terre diffusā. **et** plenitudi
nē eius. **U** om̄is xp̄ianos q̄ implee
rā. **tu** fundasti. **U** firmasti in fide
La glonē. **U** d̄p̄abolū; q̄ dixit. **Do**
nā se d̄ meā ab a glonē. a ero filis
altissimo. **La** mare. **U** elatos a ma
los hoies hui⁹ seculi. **tu** creasti. **U**
in q̄ntū; mali sunt. **U** in q̄ntū hoies
sunt. **De** inde cōmēbat xp̄m a oner
sione hoim dicit̄. **U** habo; et ter
mon in nomine tuo exultabūt. **U**
Nico **U** habo; ē mons in ter
ra p̄missionis i quo fu
it denuntiata victoria barath d̄

ffara iudicium. iij. **H**ermon est
mōs p̄m̄quis loco iordanis ubi
transierūt filij israhel sicco pede.

Hugo **T**habor interpretat̄
lumē veniēs et s̄ḡt
iudeos ad quos primo venit lumē
cognitiōis dei p̄ legem **H**ermon
interpretatur anathema eius et
s̄ḡt gētes que prius erāt anathe
matizate et sup̄ate a d̄o p̄pter ydola
triaz. de hijs ḡ dicit thabor a her
mon et iudei et gentiles cōiuncti in
x̄p̄o tāq̄ in lapide angulari **O**x̄p̄e
in nomine tuo exultabūt Ieo q̄ a
x̄p̄o xp̄iani uocabunt et p̄ illud no
men saluabunt actu. iij. **I**eo s̄b
ditur tuum b̄ rachū. quo te d̄mi
sti xp̄ianos et dispersisti inimicos
eius. ai potentia. qua potes et ami
cos defendere et inimicos p̄dere et
ut hoc fiat. firmetur manus tua et
opatio v̄mbide tue contra inimicos
nostros. et exaltet̄ dextera tua. id
est augeat̄ numerus eorū q̄ in dex
tera sunt cōstituedi. **P**ostea cōmē
bat x̄p̄m a iusticia dicens. iusticia
et iudiciū preparatio se dis tue et se
des tuavi. p̄tās iudiciaria q̄ eterna
est tunc app̄arebit p̄ta q̄ in ge
nerali r̄surrexione venies ad iuste
iudicandū. Et interim ante q̄ veni
et secundus aduentus tuus. mia et
veritas p̄cedet̄ faciē tuā. q̄i dicat
ante q̄ faciē iratam oñdes in iudi
cio mia q̄ deles p̄tā et veritas qua
soluis promissa p̄cedent̄ faciē
tuam iratam ut dictum est.

Cassio **P**ost q̄ ethā ille s̄a
dissimus quem titu
lus promissus est dei p̄dicasse

mysteria. beati populi in factis
laudes aggredit̄ dicens. b̄tis p̄tēs
qui scit iubilatiōem. **D**ic ē p̄nci
pium versus se s̄m̄ trāsactōem et
nam et q̄ immensam leticiā suam
non in p̄riis vitib⁹ s̄m̄ dei agno
scitur posuisse

Gr. **L**ibro. xx
virtute. **Gr.** **xiij**im ora
tium. **I**ubitus dicit̄ q̄n̄ ineffabile
gaudium mente concipit̄ qd̄ nec
abscondi possit nec sermōibus
explicari t̄n̄ quibusdam motib⁹
proditur q̄uis nullis p̄p̄riatib⁹
exprimat̄ **N**ō em̄ ait qui loquit̄
sed qui scit quia sciri quidem iubi
latō intelligi p̄t̄ q̄uis exp̄mi n̄ p̄t̄

Cal. **I**lle vero p̄tēs beatus est
qui laudes dei non soluz
ore cantat sed etiā lumine mentis
intelligit. **I**ntelligere at̄ siue scire
est scripturas sanctas catholicis
regul̄ ut q̄s p̄scrute tur si dicta pa
trum salutari dogmate cōprehen
dat addidit premiuz quod tales
sequitur

Iero **L**omine in illu
vros. **Iero** **m**inacōne vul
tus tui ambulabunt. **I**n illumi
nacione sp̄i
Hugo **B**enevi
ritus sancti. **Hugo** **u**endo p̄
ficient. et in nomine tuo. christia
no **Exultabūt tō die.** **I**n toto t̄pe.

Cassio **V**ite sue quia nō de
cet aliquando desine
re vnde constat perpetua et copio
sa gaudia **Hugo** **L**eti iusti
prouenire. **Hugo** **c**ia tua **I**
id ē in iustavita a te eis data exal
ta **Cassio** **q**uāto in illa re
būt **Cassio** **s**urrexione fue
rint ad dexteram collocati et d̄ns

regimall fuit ibi cōsolatio fan
gūnis. sig. iratio. aiatio. deificacō
corpis xpi: a ab hora concepōis
xpi vnde est dōnis spūssandū: et
scuit omnia sūm q̄ homo.

Hugo Deinde recomendat
xp̄m a paciā dicens
Nichil pficiet. q̄i dicat. Ita eit
cōfirmat q̄ nichil pficiet. inimi
cis. v. dyabolus. l. eo. v. extra eū
et filius inicitatis. v. iudas. nō
apponet nocē re ei. q̄ licet iudas
vel p̄l. s. iudaeus filius dyaboli euz
adhuc corrupibile ad pacien dū
tebat: nō abbit vt post r̄furē dī
onem iterum ei nocēat. q̄ vt dicit
paulus ad rō. vi. xp̄s r̄furēns
ex mortuis iā non moriet: mors illi
vltra nō dñabit. Deinde cōmēdat
eū ad destrucōem inimicōz eius
dicens. **Et** cōcidā a facie ipsi⁹ mi
micos.

Iero. Iudeos vtiq; q̄ se
eius. p̄ a dño confusi
sua visione et r̄p̄tensione tanq̄
cosāi gladijs. discēdebāt a cōspe
ctu eius. et odiētes eū. v. i. demo
nes. l. m. fugaz. ouertā. q̄m corā eo
sepius fugiebāt clamātes. Quid
venisti an tps torq̄re nos. s. san⁹
q̄ tu es filius dei. Deinde cōmmen
dat eū ab equalitate patris dicens
in p̄sona pa.

Castio. **Et**
trīs de filio. **Veritas**
mea. p̄ quā iudicabit mūdus. l. a
mia mea. p̄ quā pctā dimitūtur
l. ai ipso. l. xp̄o hōie. et in noīe meo
exaltabit cornu eius. v. ptās ei⁹
sicut ip̄e dicit. Data ē michi omīs
ptās: in celo.

Hugo. **Et** po
et in terra. **nam in**

uari manū eius. v. d̄rabitur q̄n
tibus. l. a in flumib⁹. v. i. fluit is
hoibus. l. dextera eius. v. opacōe;
eius q̄ ad dextera eius collocabun
tur. Deinde cōmēdat eū ab etna
natiuitate dicens. **Et** p̄se. l. r̄p̄a. l. m.
uocabit me. dicens. p̄i me. l. es. tu. l.
scdm q̄ d̄ sum. a. l. deus me⁹. l. scd̄;
q̄ hō sū. et suscepto: salutis mee. l.
v. suscepto: mee humanitatis ab
salute. **Et** ego p̄mogenitum po
nā. v. v. s. l. i. u. l. i. l. i. v. t. sup omnes
teneat p̄matū a dñacōem de quo
apl̄s ad rō. v. ait. Qui est ymago
dei inuisibilis: p̄mogenitus oīs cre
ature. Et in apō. v. Qui ē testis fide
lis. p̄mogenitus mortuoz: et p̄u
ceps regū t̄re. Hanc dignitatem
aperit cū subiungit. **Lex** cel̄i p̄re
gib⁹ terre. sic in. l. x. p̄s dīdū est.
Et adorabūt eum omēs reges q̄m
ascendens celos ex celisior est omni
bus. **Et** q̄ t̄c dñacio non est t̄pa
lis oīdit cum subdit. **Et** eternū
seculū illi misericordiā mea; l. ai
debiūt dīcere. regnum. dixit mīam
q̄ quicq̄d habiūt xp̄s homo. mi
sericordie fuit. q̄ fuit in carnis af
sumptione. l. a testamētū meum
fidele ipsi. v. i. faciam. Ad honore;
em xp̄i fecit deus p̄i fidele testamē
tum suum. v. p̄missiōes suas q̄ q̄s
p̄phete de ipso p̄dixerant. opleuit
in eo. Deinde cōmēdat eū a successi
one. p̄lis spūalis cū subiungit. **Et**
ponā in seculū seculi. v. in eternū;
l. semen eius. l. popalū v. i. xp̄i anū
quod doctrinā ei⁹ imitat. **Et** thro
num eius. v. congregacōem san
ctorum que in ecclesia est in q̄ d̄

tanq̄ in throno refert que t̄ ḡ r̄
gacio erit. sicut dies celi. Qui tem
p̄ durabūt in **Cassi**. Uel throno
regno dei. **Cassi**. nu; dicit
p̄ testate; futuri iudicij; que tāta
veritate pagenda est vt sanctis oī
bus celesti claritate presulgeat.

Hugo Et q̄ p̄miserat sic de
filijs christi: possēt
aliquis credere q̄ hij filij non pos
sēt peccare. vel si semel peccassent
ad numeruz filioꝝ rebire non pos
sent. Cui opinioni cōtradiēs sub
dit. **Autē; dereliquerit** male
agendo. filij eius xp̄iani legem
meam. decalogi vel euangelij. Let
in iudicijis meis. hoc est i castiga
tionibus et opibus meis. nō am
bulauerint male cōfessio. **Et**
iusticias meas p̄phanauerit ma
le loquendo. let mandata mea nō
custodierint. p̄uerse opando. Si
hec inq̄ fecerint. n̄ ideo deleto eos:
sed. **Visitabo** sicut medicus a p̄
lin virga. que non occidit sed ca
stigat: a hereditati seruat. In v̄ga
ergo v̄ in leui cōreccione. iniquita
tes eoz; et in verbis peccata
eoz; v̄ in graui a assidua tribula
tōe. Et hoc ex magna misericordia
est. vnde subdit. **Misericordia;**
autē meam nō disp̄gam ab eo.
s̄. a populo xp̄iano reuertenti ad
me. neq; nocebo. supple eil in veri
tate mea. v̄ in die vij iudicij quā
do i veritate iudicabo. **Reḡ p̄pha**
nato. violato. testamentū meū.
Quā quicquid p̄misi faciam. fabuā
do illos q̄s p̄destinaui et elegi. let
que p̄cedunt de labijs meis. v̄ de

labijs sanctorum p̄phetarum p̄ce
quos locutus sum. nō faciam ieri
ta. q̄m̄ om̄ia que p̄misi implebū
tur. **Semel iuravi in sacro meo**.
v̄ in me sacro sicut genesis. xxiij.
dicitur p̄ me metipsum iuravi dī
dūs. **Et** pro noni dauid. **Et p̄l me**
ciar. implere q̄d p̄misi xp̄o icar
nato vij. hoc quod subditur. semē
eius. v̄ fidelis populus xp̄ianus
p̄ verbum p̄dicaōis eius acq̄si
tus. in eternum manebit. Mane
bunt enim sancti in eternum quī
in sacra cōuersatōe xp̄m̄ imitā
do pseuerant. **Et thronus ei;**
anima vij iusti in qua xp̄s resid;
a iudicabit; erit inq̄ sicut sol. Dec
ē p̄m̄ a stolarij; q̄ iusti fulgebūt
in anima. sicut sol i cōsp̄ctu meo.
s̄. in dei cōtemplatione a ei; amo
re etiam ardebunt: quando erunt
in patria. **Deinde** declarat secundā
stolam quam habebit corp̄ cum
subdit. let sicut luna p̄fecta in ete
num. Modo est corpus hominis
sicut luna imperfecta q̄ variatur et
deficit diuersis infirmitatibus et
mutacionibus: tunc vero erit imu
tabile sicut luna p̄fecta absq; defe
ctu in eternū. **Et** huūis vil testis
in celo. est fidelis. vij qui in ear
ne nostra sedet ad dexteram p̄is.
Ipse testimonium dat v̄rū de no
stra resurrectione futura: in q̄ ani
ma lucebit sicut sol a corpus dati
tate cōplebitur vt luna p̄fecta.

Cassio. Vel ipsum corp̄ no
strum erit in celo te
stis fidelis q̄ deus v̄rax est i pro
missis. **Et** q̄ sup̄ius dixit. **Inueni**

dauid seruum meuz. ne quisq; pu
taret in dauid qui fuit rex tpalis
q in semine eius pmissa adimple
ri. Idcirco subdit destructionez re
gn eius dicens. **U**ero.

Hugo Re pmissa q promi
sisti putentur in da
uid illo tpali rege adipleri. **repu**
listi eum In regno p absolone. vt
habet. ii. regum. xviii. **desperisti**
p semei qui pncebat lutum extra
illum. **distulisti xpm**. vij. filiu
luz. mittere in q pro missa erat
adiplen.

Cassio **distulisti**
in alia ptem testamentu serui tui
vetus testamentu datu p moy
sen famulu tuu vt qd in deis fuerat
pmissum: ad vtilitatem gentium
vtiq. pueniret. **no em remasit eis**
sacerdos neq templu qd stat ee
subuerfum. **q xpiam oia fut ple**
nissime consecuta. Merito ergo di
ctum est. **aueristi**: qn p fids abla
tum: fidelib? probat esse coessu
p proph.

Hugo **phana**
nasti. **distulisti**
in terra. **deicidit sanctuariu ei?**
templu dauid. **Dee phanatio**
facta e p tyru: a respasianu p qs
ctial. **destruxisti omis sepes ei?**
muros iherlm a alia cu uitate
p circuitu. **posuisti firmamentu**
eius fo: midimem. q in deis destru
tis q pri? erat sub defensione tua
firm: facti sunt oib? in fo: midime

Aug **vt dicat peccantib? Si**
de? naturalib? ramis no
pepat: neq **Hugo** **otri**
tibi parcerit **puerit**

eum. **viz** populum iudaicu. **o es**
transeuntes viam **leos** spoliando
factus est eprobriu: **vicinis** fu
is. **viz** samaritanis in circuitu co
morantibus. **Altafi dextera**
potencia **deprimenti eum**. **viz**
impatorum romanoꝝ tytia respasi
ani. **lenificasti omis inimicos ei?**
dando eis victoriam a dñationem
sup dictum populum. **Auertisti**
adiutorium **Cassio** Merito
gladij eius. **Cassio** em gla
dius adiutorium ei non prebuit:
qui fortitudinem diuinitatis ami
sit. Nam licet feruz humanavide
atur esse defensio: tñ nil preualet
nisi eum supna dextera corroboret.
sicut in alio ps iam dictum est. **De**
gladius meus non saluabit me.
Sequitur **et no es auxiliatus ei**
in bello contra ronos a quibus
ocisi sunt. et ducti in captiuitate.
Et cum p hec flagella se debebant
emendare: inde potius deteriores fa
ci fut. vnde subdit. **destruxisti eu**
populum iudaicu. ab emunda
cone. qz fidem habere noluit qua
mundantur corda eorum.

Cassio Frequens emendat di
uinitas qs flagellat.
vt purgatum recipiat. quem pec
catis sordidum respuebat. Quos
vero ab emundacoe destruit. re
mouet. hos iam et dāpnare decre
uit. Quā ppe hic illos figt iudeos
qui obstinacoe mentis xpm sper
nere malu. **Hugo** Post hec
destructione regni iudeoꝝ cum di
cit. **et sede eius in terra collidisti**

maiestatem regni ad nichilum
deduxisti. ut iam nō sit ei rex neq;
dñacio. Et loquit de illo regno sic
de vase fictili: qđ auz volum⁹ om̄io
confringere: ad terrā collidi⁹ a cō
fringi. **Cal.** Sicq; ille ppl̄s cōfra
mus. **Cal.** d⁹ p̄ticulari toto or
be disper⁹.

Hugo Cuius regni
sus est. **Hugo** destructio ac
celerata est p̄t peccata eoz. unde
addit. **In**noxali dies t̄pis eius]
quibus se regnatos putabant
Lp̄sidiisti eum confusione.]

Cassio qđ sordes incredulita
tis sue adhuc hodie
sustinet: in facie int̄ gentes abho
minabili opprobrio confusus.

Hugo Om̄io qđ in d̄s nō im
plentur p̄missiones
quas iam p̄ x̄pm̄ ppl̄o xp̄iano ex
hibuit. Cōsequens rogat eth̄a p̄
illo ppl̄o iudaico dicens. **U**sq;
dñe auertis.] v̄ qđ diu durabit p̄fi
die cecitas populi huius. erit hoc
vsq; in fi
nem.]

Cassio v̄ vsq; i se
nem.] **Cassio** . cui t̄mnū
qñ expectat̄ innum̄ata ouersio
iudeoz p̄t̄ illud qđ ait ap̄ls. qđ
cecitas ex p̄te contigit i israel do
nec plenitudo gentium intraret: a
sic om̄is israel saluus fieret. Et
int̄ terra. nunqđ **Lex** ar̄ des̄et sicut ig
nis ira tua.] v̄ nunqđ consumet in
dignatio tua totū genus iudeoz
ad modum ignis. Absit dñe auz
p̄cere a misereri sit tibi p̄riū. **Id̄**
Quē morare que mea sub st̄tia.]

Rico v̄ qđ fragilis ē natura
humana ad casū sed;
qđ gen̄es. viij. d̄i. Sensus enī et cō

gitatio cordis humani p̄ni sūt ad
malum ab adolescentia sua: et id̄
semp̄ indigent sua m̄ia. Et hoc cō
sequenter oñdit in vltimo fine ho
minis dicens. **In**unqđ em̄ vane cō
stituisi omnes filios hoim̄.] qđ i
cat. **Nō**. qđ deus a natura nihil fa
ciunt frustra. qđ tñ videt̄ si euz
ex toto deleres. **D̄i** aliqđ vane fem̄
vel constitutum qñ nō attingit fi
nem intentū: sicut medicina dicit̄
frustra cōf̄cta v̄l p̄p̄mata: qñ nō
inducit sanitatē. Nullus at̄ homo
p̄t̄ p̄tingere ad vltimū finem vite
humane que ē felicitas sup̄na m̄
si ex d̄i m̄ia. Et ideo si humano ge
neri sp̄aliter m̄ia nō ad̄set: vane
videt̄ gen⁹ humanū creatum a
renatū. Scienduz tñ qđ nō frustra
sunt cōstituti qđ non p̄tingunt ad
hunc finē v̄z sup̄nā felicitatē: v̄t
sunt imp̄i iuste d̄apnati. Hoc eti
am cedit ad gloriā d̄i p̄t̄ quaz
omnia p̄ncipaliter facta sūt. **Vñ**
puerb. xvi. d̄i. Omnia em̄ p̄t̄ se
mentis opatus est d̄s. Hoc
etiā cedit ad gloriā electoz qui
ex d̄i m̄ia attingunt ad vltimum
finem. Et hanc sentētiā deducit
ap̄ls satis diffuse ad rō. ix. a. ij.
ad thimoth. ij. In magna domo
nō solū sunt vasa ad honozē s̄ eti
am in cōtumeliā aē. **Quis** est ho
mo qui v̄met a nō videbit mortē]
quasi dicat. Nullus. qđ iuxta apo
stolum statutum est om̄i b⁹ ho
minibus semel mori. a cede. ix. Ne
mo est qui semp̄ uiuat. **Leuat** am̄
rimam suam de manu.] v̄ de pote
state inferi.] qđ etiā dicat. **Null⁹**.

quia pro illo tpe omnes descen-
dunt ad infernum; quantumcuq; iu-
sti. et hoc duravit vsq; ad resurrexi-
oem factam p xpm. qui fregit clau-
stra inferni: a cyrographu; dam-
pnationis originalis peccati dele-
uit. Et iteo implorat eius aduentu
dicens. **U**bi sunt mie tue antiq;
dne. q; ab antiquo fuit facta pro-
missio de xpo ipsi abrahe. geneſ.
xxij. Et in semine tuo benedicent
omnes reges terre. Et etia; scit tu
raſti dauid. iij. regu. vij. Lin. x. rita
te tua. i. in tps o qui es ipsa veri
tas. Sequit orō pphete p ppo catho
lico qui in pmitua eccā sustinuit
mlta opprobria patiens p xpm
vñ dicit. Quom esto opprobrij
seruoz tuoz. i. opprobrij illati
seruis tuis. multaru gentium. i.
a multis. **Cassio.** Quā illos p
gentibus. **Cassio.** secunde di-
gnos gentes iudicabant q; xpi
ane culture studiosos esse cogno-
uerat. Et de huiusmodi opprobrio
xpiani in secreto mētis gaudebāt.
Vnde sub. **Q**uod cotinui in fi-
ditur. **Q**uod meo. i. de in se-
creto cordis paciter sustinui op-
probrium mihi illatu ab infideli-
bus scdm q; dicit actu. v. **I**bant
apostoli gaudentes a cōspectu con-
diti; qm digni habitu sunt. p noie
itellu contumelia; pati. **D**em de ex-
ponit opprobriu predictu dicens.
Quod. i. o. p. probrij; Lex probra
uerūt. i. vij. xpianis. i. inimici tui. do
mine. i. ydoloꝝ cultores. hoc aut
opprobriu repetit dicens. qd ex p
brauerūt cōmutacōem xpi tui. i.

morit xpi. **O**biecerūt em xpianis
q; mortuus est xps. q; crucifixus ē.
Hanc sententiā exprimit datus trās-
lacio hebraica q; sic habet. **Q**uibus
ex pbrauerūt vestigia xpi tui. scā
et verba xpi. que vestigia fuerunt
a iudeis reprobatā ex quo xpiani
ab ipsis a postea a tyrānis susti-
nuerunt multa opprobria a tormē-
ta. Et q; talia sustinebant non so-
lum patient; s; etiam gaudent; ve-
dictum est. **I**deo subditur. **B**ene-
dictus dñs meternū. **D**e omnib;
que faciet nobis in prosperis et
in aduerſis. **Aug.** Nos grās agi-
fis. **R**os grās agi-
mus ei qui nos
gratis saluos fecit. **I**psē impieta-
tes nrās nō attendit. ipē nos non
querentes quesuit; inuenit libe-
rā uitē redemit a dñatū a p testate de
momoꝝ; obiciant p fidi opprobri-
um. irideant nos. **I**llorū maledi-
ctio tpatis; bñdicio autē dñi ma-
net meternū. Et ad cōfirmandū
hanc benedictionē. addit. **S**icut fi-
at. **S**ecuri ergo de pmissiōibus
eius preterita credam; pñcia ag-
noscamus. futura speremus. Ame-
mus dñm nostrum sicut patrem.
amemus ecclā eius sicut matrem;
cuius filij sumus. **N**atalicia scto-
rum cum sobrietate celebrate imi-
tantes eos qui precesserunt. a be-
nedictio domini manet sup vos.
fiat **Collector.** Et q; p fideū
fiat **Collector.** opprobria ā
credendo aut moriedo de fecerūt; nō
aduersum extraneos sed contra
vicia nostra litigemus. **E**t respue-
tes q; cabuca sunt a vana; qram;
D. iij.

sine ulla cunctatione celestia. **O**remusque dominum nostrum ihesum christum qui commutatus est de morte ad vitam. de terra ad celum. de iudeis ad gentes. ut nos a malis actibus commutatos in bonis. ac sua pietate dignos effectos. spiritu sancto repletos in regno suo solita misericordia restituat. ubi cum sanctis omnibus in gloria laudem canemus in aeternum. **Q**ui cum patre et spiritu sancto vivit et regnat deus in secula seculorum. Amen.

Psalmus lxxxix.

Domine re
Titulus Oratio moysi
pro hominibus dei. **Jeromus**

Quatuor sunt psalmi qui intitulantur ab oratione. videlicet xvi. Et post eum sequitur lxxxv. Et post eum lxxxix. et c. **Cassiodorus** In primis oratione posita est per quam ira dei suspenditur. remissa paratur. pena refugitur. et premio largitas impetratur. cum domino loquitur. cum iudice fabulatur. propter sibi facit quem videre non poterat. et illum pro eum placat quem suis actibus vehementer exaggerat. **H**oc dominum quodammodo prestat secretum. prebet suggestionibus locum ad penetrabilia iudicis. peccator admittit. et nullus inde respicitur nisi qui in ea tepidus invenitur. **Q**uod male petit. super quod meretur acquirit: tristis ad eum venit sed letus abscedit. **O**ratio quippe sancta sic devotos salvat ut beatos reddat. cum crimino-

fos accipiat. **I**nnumera sunt bonitatis huius exempla. Sed et istud sufficiat quod a ipse dominus exempla nobis vitalia tribuens orare dignatus est. unde merito tali ac tanto viro premissa est oratio. qui frequenter indignante dominum contra populum israel mirabili supplicationis placuit ex eum. **Gregorius** auctor huius premissi sermone. **Gregorius** glosam non est ipse moyses sed david qui secundum Augustinum omnes fecit premissi sermone. **Gregorius** tamen dicitur et beros et beatum Job. plures etiam alii fecerunt premissi inter quos ab ipse ponitur **Jeromus**. Et quod ipse scribit moyses. **Jeromus** proficit quomodo homo factus sit et iste premissi de conditione hominis loquitur quod sit homo et quare natus sit. **Isidorus** qui in genesi scriptum sit de hominis conditione: ipse et nunc inducitur a spiritu sancto disputare. quid sit. **Gregorius** Primo igitur re homo. **Gregorius** collat beneficia collata humane nature generaliter dicitur. **D**omine refugium factus es nobis. **Circa** quod sciendum quod duplex beneficium fuit collatum homini etiam ante lapsum. scilicet beneficium creationis quod ad ymaginem dei creatus est secundum animam. capax ipse per cognitionem et amorem. **Secundum** beneficium est gubernationis. quia homo ultra alias creaturas corporales ordinatur ad beatitudinem supernaturalem. ab qua consequenda indiget speciali gubernatione et providentia dei. de qua dicit apostolus et ad corinthios. **Primum** quid non est cura de vobis. **Et** hoc duplex beneficium est

colit moyses dicens **D**omine re-
fugium factus es nobis. Id est
humane nature a te de nichilo p-
ducte que per tuam spectabilem gu-
bernacionem et protectionem di-
rigitur in finem beate vite. **L**a gene-
ratione in generationem. Quia i
statu nature condite et nature la-
pse indiget homo predicta directi-
one et protectione ad consecutione
beate vite. Consequenter remouet
occasionem errandi ex quo enim
dixit. Domine refugium factus es
nob. posset aliquis credere q- ali-
qua nouitas esset in deo quod est
falsum et erroneum. Ideo hoc re-
mouet ostendens in deo eterna-
tem: que includit immutabilitate
Et hoc est quod dicit.

Cassiodorus. **P**rius
fuerunt. Id est celorum potestates
aut formarentur terra et orbis. Id
est anteq mundus causaretur. **L**a
seculo et in seculum tu es deus. Id
est eternaliter sine principio: et
sine fine. **Augustinus.** Opae
non a seculo tu fuisti. et vsq in se-
culum tu eris sed presentis signa-
tionis verbum posuit: insinuans
di substantiam omnino inco-
mutabilem ubi non est: fuit et erit. S-
tantum est. Vnde in alio psalmo
dicit. Mutabis eos et mutabunt
tu autem idem ipse es. Ecce que ef-
finitas facta est nobis refugium vt
in ea mansuri ad eandem hac tem-
poris mutabilitate. **Nicola**
fugiamus

Deinde ponitur dei beneficiuz et ga-
naturam humanam post lapsu
quod est reuocatio de culpa ad gra-
tiam. quod quidem beneficium de-
us non destitit prestare nature la-
pse ea reuocando. aliquando mo-
nitus aliqu flagellis. aliquando be-
neficiis. et aliis modis s- ordinē
sue sapientie infinite. **D**icit ergo.

Cassio. **N**e auertas homi-
nem in humilitate. Id
id est ne proicias hominem in mu-
di istius concupiscentiam et ambi-
tionem. Humilitatem quippe hic
terrenam concupiscentiaz detem-
intelligere: que apud deū abiecta
et contemptibilis est. **E**t pro quia
dixisti. et precepisti peccatorib-
conuertimini filij hominum.

Nicola. per penitentiam reue-
gendo de culpa ad gra-
ciam. **Q** autem fecerit hoc deus a
principio patet. quia adam et euā
statim post transgressionem rep-
hendit: et similiter cayn post odiū
fratris dices. Cur concidit factes
tuas gene. iij. Et post eius occisio-
nem dixit. Vbi est atel frater tu-
us. quasi ipsum inducens ad pe-
nitentiam. Et istam reuocatione
peccatorum semp continuauit. ali-
quādo p seipsum. aliquā p angelos.
aliquando per homines sanctos.
vt patet in decursu veteris ac noui
testamenti.

Hugo. Deinde reddit causā
quae transitoria nō
sunt bitigēda sed magis ois seculi
ambicio et concupiscentia ē dedinā-
da. vñ dicit. **Q**uā mille anni ante

oculos tuos: tanq̄ dies hesternae
que preterit. Ecce q̄ brevis ē vi
ta hoīs ad quā breuitate exprime
dam non dicit. sicut dies hodierna
que adhuc ē. vel sicut crastina q̄
expectat̄ suā tuā. s̄ sic dies hesternae
que preterit̄ iaz. **Omnia** em̄ vt di
cit **Aug.** que aliquo fine claudū
tur: modica sunt. et p̄ transactis
habenda spectandū ē hoīs
qui differūt a peccatis cōverti. spe
rantes longam vitā. atq̄ tū breuis
sima sit. vñ subditur. **Custodia**
nocte. Vita em̄ hoīs breuis
est q̄ custodia. vñ v̄ navigilia no
ctis que p̄ tribus horis accipit̄. diu
ditur at̄ nox in quatuor vigilijs in q̄
bus solebāt antiquit̄ fieri excu
bie a militib⁹ succedentib⁹ vicib⁹
pro custodia exercitus.

Cassi. Pulchre at̄ humanaz
vitā nocturnis opauit
excubijs. vbi totuz sub obscurita
te a trepidacōe gerit̄. q̄ mēs ho
minuz vicijs carnalib⁹ circūdata
pulsat̄. Cui⁹ eūpnā a vilitate ad
huc oñdit cū subūgit̄. q̄ p̄ nihilo
habentur eorum anni exant̄.

Nico. quasi dicēt. Anni vite
hoīs erūt de numero eor
uz que p̄ nihilo habent̄. q̄ tps
hoīs p̄teritū. quācūq̄ longum
fuerit q̄. **Hugo.** Quō at̄ vita
nichil ē. **Hugo.** hoīs breui
ter trāsit osequē oñdit dicens.
Q̄ ane. v̄ in puericia sic herba
trāseat. vita humana. mane. v̄
mūuentur. floreata trāseat. sic
flos q̄ siccat̄ et. **Aug.** [De ci
sere.] v̄ i semo. **Aug.** dat. i

morte. **Imburet.** In cabauere. **La are**
scat. In pul. **Col.** Translacio he
uere.

Col. braica h̄ hūc
verbum sic. Mane floruit et abiit;
ad vespertum oteretur a siccabit̄.

Cassi. Nec ideo diligent̄ ex
p̄ticanur ne q̄s sibi de
vita longissima blādiaf. attēds
q̄ vita sua non est nisi flos qui ci
to sicca. **Aug.** Hanc at̄ penaz de
tur. **Aug.** p̄tō v̄ misse oñt
cū subūgit̄. **Via defraus.**

Hugo. in hūc defcū mōli
tatis inciō. **In ira**
tua. v̄ in vindicta tua quā huma
no generi intulisti p̄pter peccatum
dicens genef. ij. In quocūq̄ die
comederitis ex eo morte moriemini
et in furore tuo. v̄ executione
illius sentencie. **Turbati sumus.**

Quociens enim mortem nostraz
recoGITAMUS. magno timore tur
bamur. **Na.** ipse dominus p̄u
dens sibi mortem imminere dixit.
Math. xxvij. Tristis est anima
mea vsq̄ ad mortem. Deinde reci
tat multiplicem penam humano
generi propter peccata inflicta. b

Nico. **Q̄** **ofuisti** iniquitates
nostras i oſpectu tuo. **ad**
ad puniendum: sicut iudex ponit
coram se reum quem vult punire
[seculum nostrum] id est de artfū
temporum nostrorum. In hebreo
habetur. pro seculuz nostrum. ne
gligencias nostras. **In illumina**
cione vultus tui. v̄ palam coram
te sicut illud qd est in lumine sed;
illud ecclesias. xxij. Oculi domini
multo lucidiores sup solem: vias

emendaciones domini fidelibus
pietatis intentione puenire. Sequitur

Rico. Quis nouit potestatem
ire tue. **Id est** vmbide tue

Let. **Id est** nouit. **Id est** timore tuo ira tu
am dnu.

Aug. v. excogitare a
meate. **Id est** discernere me su
ram vmbide tue. vt sciat psperta
te maloz hoim numero applicare
penaz. **Id est** difficile inuenit q noue
rit discernere vt hoc ad ira tua intel
ligat ptine qd nonnullis quibus
plus valeret ptere videaris. vt p
spere peccator in via sua. et sp te
no castigat? maiora recipiat in no
uissi.

Glosa. v. pena eterna
mo. **Id est** qd ptas ire tue

Gre. v. moraliu. Quia g pote
tas dme ire quod hij p
tic ad pena hos qd punit ad salute
minime cognoscit in ciuitis. nec e
vt sine cessacione timeat. **Id est** a pre
dicis miseris literari valeam?

Aug. **Id est** dextera tua. v. xp
tu. **Id est** nota fac. **Id est** vt

discat fideles tui magis in eo a te
poscere a sperare pnia fidei. v. bona
etna qd felicitate eterna. Potest in
isto sensu a ia dei dextera intelligi
in q iustos suos ab impijs segrega
bit. qua facit nota cum flagellat
oem filiu que recipit. nec in pcas
psperari sinit vt emed anu ad dex
teraz ponat. **Id est** sic facias nos. **Id est** eru
ditos corde in sapia. v. in xp qui
est dei virtus.

R. **Id est** conuertere
et dei sapia. **Id est** respici
endo nos oculo tue misericordie.

Hugo. **Id est** usq quo. **Id est** auisus
eris a nob. **Id est** Trans

lacio rona habet aliquantulū. qd di
cat. Mitiges tribulacionem vt porta
re possim. no omo auferas ea. qd
vtilis e nobis semp tribulari.

Calli. Vt sepe comomni salu
leamus pctoz venia pmeret. **Id est** de
precabilis esto sup seruos tuos. **Id est**
Ipso affectu rogat dnm vt iustici
am sua aliq lenitate retpet. qm
exorari r snt a pctoz. quibus
iuste noscebat.

Hugo. Snt
iratus. **Id est** duo stat? fidelu. spūs q est viato
rum a futurus q est oprehensoz.
qntum ad hos duos ondit se ex au
ditum. et pmo qntum ad digmo
rem q e oprehensoz. **Id est** ondit tria
to que in patria habent. Primū
est oim bonoz habudancia. vnde
dicit. **Id est** Repleti sumus. **Id est** v. replebi
mur. et pōit pteritū p futuro ppre
tica certitudine. q certus e se ee ex
auditu. **Id est** mane. **Id est** in resurrectione fu
tua. **Id est** mia tua. v. bonis q tu das ex
mia. Vn dicit bñs leonard. **Id est** O fe
lix negociaco. q das p pñs mag.

p pcurus etna rape: et deū ipm
mercede hēre. **Id est** Sedm e leticia qua
halebūt de videda xpi humanita
te. vñ dicit. **Id est** Exultauit. **Id est** v. exultabi
mus ex tēri in corpe. **Id est** Na exultare
dī qī extra saltare vel letari. **Id est** Terci
um e leticia qua halebūt sū de vi
deda xpi simitate. vñ dicit. **Id est** delectā
ti sumus. **Id est** est delectabimur in
anima. et hoc. **Id est** in omnibus die
bus nostris. **Id est** est in eternitate.
vbi erunt dies continui et nostri
Die enim non sunt nostri: sed sol

cantare. **Nicolaus**. s̄ sciendū q̄
in hoc ps̄ sit frequenter transitus
de capite ad mēbra a cōuerso p̄
pter connexionem vni⁹ cū altero.
vnde p̄mo dicit propheta.

Qui habitat in adiutorio altissimi. **Cassi.**

q̄ qui tota; spem suā. nō in p̄p̄is
vires ponit. s̄ in altissimi volun
tate cōstituit. in p̄tione dei celi
cōmorabit. Iqm̄ q̄ i isto seculo ab
ipso nō discedit. semp̄ in p̄niti
tate m̄furus est. **Bernard⁹**. Tria
siquidē eoz̄ reperies hoīm geneā.
qui nō cōmorant̄ in p̄tione dei
celi. Vnū est nō sperantiū. qui cō
fidunt in virtute sua. seculari aut
spirituali: vel gloriānt̄ in diuicijs
suis. **Alij** carent timore dñi. ac per
hoc facile dedinant ad ociositates
nugarū cōfabulacōes. de tractōes
nūc hūc nunc illū iudicantes. Ali
ud ē desp̄cium genus q̄ diffidit
se posse opal aliq̄d penitēte op⁹.
aut victuosuz̄: semp̄ circa infirmi
tatem suam intenti. et hūc curaz̄
habentes de suo corpe. et omnia
que paciuntur cursum enumeāre
patiunt. **Tertium** genus est fru
stra sperantiū in deum qui sic de
dei misericordia sibi ipsi blandiū
tur. vt a peccatis suis nō recedant.
de quibus dicit p̄pheta. **Maledict⁹**
qui peccat in spe. **Nullus** p̄dicto
rum morat̄ in p̄tione dei: q̄a tēpo
re p̄speritatis v̄l tēptacōis sperat:
et i tempore aduersitatis diffidit.
Hugo cōsequenter oñdit
etur habitare i adiutorio dei altis

simi bicens. **¶** **I**ter dñi. Itā verbo
q̄ opis exhibitōne. **L**usceptor me
us es tu. qui mei curam geris.

Cassio. Hoc dicit ille qui de
p̄tione noxias abijciens soluz̄ si
bi credit v̄tile quod dignetur pie
tas sup̄na p̄stare. **Tu** es etiā; re
fugium meum in temptacōib⁹
huius seculi. **deus meus**. **Bernar
dus**. Cur non dicit. deus n̄c. q̄a in
creacōe. in tēptacōe ceterisq̄ cōi
ter beneficijs est de⁹ oim̄. s̄ in tem
ptacōib⁹ hūc singuli. lectorum
p̄p̄ium refugium ac singularē de
fensorem. **Et** addit. **sperabo in eū**.
Causam subiungit. **Q̄m ipse libe
rauit me de laqueo venancium**.

Iero Penitus non inuenim⁹
in scripturis sanctis s̄a
dum aliquē venatorem: piscato
res inuenimus. **Hugo**. **ve
sanctos**. **na
tores** sunt demones qui cornu nō
sonāt ne audiātur: sed sagittant
in oculis immaculatum.

Nico Liberauit ergo me de
laqueo venancium idē
a tēptacōe demonū. **a v̄bo aspo.**

Aug. Multi male viuētes xp̄i
voluerit bene viuere. et inter ebrī
osos sobrius esse. et inter fornicā
tores castus esse. et inter spectato
res nugarum theatricalium nolue
rit ire. nisi ad ecclesiam: patitur in
sultatores ipsos christianos. et
patit̄ v̄ba aspa. et dicūt. **Tu** mag
n⁹. tu iust⁹. tu iherias. tu es petr⁹.
tu de celo venisti. **In** sultāt q̄cūq̄ se

revertit. **Audit** hinc atq; de verbis
asperuz. **Dee** audies dicat. **Qualia**
verba audio seruus p̄tōr. **domi**
nus meus au diuit a iudeis dicen
tib; sibi. **dmomium** habes

Cassio ab hac aspitate gra
uissima liberat dñs
qñ in via ipsi; gradimur: nec ad
terram leuāq; diuertim;. vbi a
dyabolo positos laqueos esse cog
nosci.

Amb **Auaticia** ē laque
mus dyaboli. super
bia luxuria huiusmodi peccata.

Col **A** quib; laqueis q̄s quis i
futuro illi a verbo aspero liberabit
cū dicit ipi; hoc verbū aspey. **Ite**
malebidi in ignē eternū. **Sequit.**

Nico quō memoria passiōis
xp̄i. p̄tegit suos in adū
sis cū dicit. **capulis suis** p̄ te
flagellatis. **ob umbrabit ē** ostra
p̄se cuius estus. **a sub p̄mis eius**
sperabis. v. sub brachijs in cruce
protensis in modum alarum.

Iero **Exaltabit** in cruce. ex ten
det man; a p̄teget nos.

Aspicias man; eius crucifixas a si
serpes momorderit sanabis. **Quo**
circūdat te veritas eius.

Hugo v. sua morte q̄ dicit
veritas. eo q̄ imple
uit p̄missa de redēp̄ōne humana.

Bernard **Necessaria** ē sane i sup̄a
bilis p̄ctio veritatis nunc aie in
o:pe de gēti obp̄iculosos offiā;
ostentat; a post aie exēti ob mō
struosos incurfus spirituz; mali
gnoz. **Felix** ē quē sic circūdat. p̄te
dio xp̄i. vt etiam ab hac vita cu

stobiat: a intro itū in futurū patri
am a facie inimici defendat.

Nicola **Ipsa** etiā mors dñi
ē scūtū ostra insult;
tēptationū. **Vñ** in tremis. **ijj.** **Dab**
eis dñe scūtū. labore cordis tui. **Io**
subdit. **Lū timebis attmore**. **Q**irca
q̄s scienduz; q̄ diuersi demones tē
ptant de diuersis vicij; **Aliqui** di
cuntur spūs luxurie: aliquid spūs su
pbie: et sic de alijs. **Per hoc** igitur
q̄ dicit. **a timore nocturno**. **Intelli**
gunt demones tēptantes de furto
quod cōiter fit de nocte. **Flagitta**
volante in die. **p̄** quā intelligunt
demones temptantes de sup̄bia. q̄
querit apparē. **a nego cō** pambu
lante in tenebris. **v. a** demonib;
de luxuria tēptantibus. **Vñ** **Job.**
xxiij. **Oculus** adulteri obseruat ca
biginē. **ab incurfu**. et demomio me
ridiano. **v. a** spiritib; de castrimer
gia seu gula tēptantib; que fit in
prandij; magnis vbi concurrūt
fercula multa et vīna: et fiunt cōi
ter hora me. **Iero** dicunt q̄ de;
ribiana. **Iero**. multi q̄ sūt
demones tantum meridiani a hoc
vulgo dicit. **Ceteruz**. ego dico sim
pliciter quonia; demon eo tempo
re potestatem habet in nos quan
do peccat. **Sive** mane sive nocte.
quacūq; hora peccamus demon
ingreditur in nos. **Vides** et go q̄s
frivolū est quod vulgo dicit.

Collector **Beatus** **bernard**
bus p̄dictum
versum sic exponit dicens. **Sunt**
quatuor temptationes quibus
vndiq; circūdati necesse habe

mus scuto domini & gratia diuine
protectionis vndiq; circūdari. **D**o
enim premonitos vos esse volo ne
minem sup̄ terram absq; tempta
tione victurum vt cui forte tollitur
aliqua alterā securus expectet. te
migna enim est diuine pietatis di
spensacō. quibusdam nos tempta
cōibus patitur diuicius occupa
ri ne forte piculosiores occurrant
Ab aliquibus vero citius liberat
vt possim⁹ in alijs quas nob̄ vti
liores forte p̄uidet exerceri. **P**rima
temptatio viz timor nocturn⁹ con
tra eos qui a vicijis conuertuntur
confueuit esse de molestijs corpo
ris quia caro hactenus in domita
non patitur equanimiter castiga
ri & in seruitutē redigi sed adhuc
p̄dite libertatis memor & vite pre
terite acius concupiscit adūsus
spiritum. **C**ontra hanc temptacō
nez radius veritatis & gratia diuī
na ingerit oculis cordis nunc qui
dem peccata que fecimus nunc ve
ro eterna supplicia que meruimus
nunc quoq; celestia premia ad q̄
tendimus vt recolentes penas q̄s
euadimus vniuersa que patimur
delicias reputamus. quoniam nō
sunt condigne passionēs huius tē
poris ad futuram gloriā q̄ reue
labitur in nobis. **N**unc etiā nob̄
ingerit ea que pro nobis pertulit
christus vt crebro considerantes
quāta sustinuit illa maiestas p̄
inutilibus seruis erubescam⁹ nō
sustinere nunc parua p̄ nobis. **E**t
si euasisti temptationem timoris
nocturni time sagittam volantem

in die que leuiter volat a cōto ite
ficit. **S**agitta hec est vana gloria
qua nouit conuerti temptatur q̄
bonis opibus insidiatur vt perat
Huic temptacōm fidel' anima in
dere debet dicens. **Q**uid sup̄bis ty
raa cinis. atq; se faceri peccatricē
& q̄ hostis antiqu⁹ hunc fidelem
nequit dicere a statu reditūdim⁹
nec cōris pusillanimitate nec lau
dibus humanis. **I**dcirco aggre
ditur tertiā temptationem que
est negocium pambulantium in
tenebris dicens. **E**t si viribus ip̄is
dicere neq̄o: forte decipe possum
alicuius proditoris ingenio. **Q**uid
putas erit proditor. **E**plane cupidi
tas aut ambitō radix iniquitatis
subtile malum secretum virus pe
stis occulta doli artifex mater vpo
crisis huoris pater viciorum origo
criminum fomes vitiorū erugo
tinea sanctitatis excecatrix cordū
ex remedijs mortuos creans gene
rans ex medicina languorem. **I**p
sa enim ecclesiastice dignitatis of
ficia in turpem questum & tenebū
rum negocia transire facit. nec in
hijis animatum salus sed diuicia
rum luxus queritur p̄pter hoc ra
dūt coronas p̄pter hoc frequētant
ecclesias missas celebrāt psalmos
decantant pro ep̄atibus archibi
aconatibus & dignitatibus ip̄tē
ter decertatur hodie vt ecc̄arū red
ditus in sup̄fluitatis et vanitatis
vsu dissipentur. quātos hoc nego
cium pambulant in tenebris ten
di fecit in tenebras extriores. **Q**uid
vero hunc vermen fouet aliud q̄

metis alienaco a obliuio vitatis. e
hoc negocium tenebrau veritas
arguit dices. Quid pdest homini
si totum mundu lucret: se at pbat
et delmentu faciat sui. Et idē. Po
tentes ait potens tormenta paciē
tur. Hoc in q̄ veritas sedula fugge
stione reducit in mentem. q̄ fit in
ambitu frivola consolatio. graue
iudicium. vsus breuis a finis ig
notus. Quid post hoc sup est n̄ vt
iam reueletur hō peccati. filius p
ditionis. anti xps. demoniu si mo
do diurnu sed meridianu. qd nō
solum transfiguraf in angelu lu
cis. sed extollit su p̄ omne qd dici
tur deus. aut colit. Dic plane gra
uissimus erit incurfus: sed ab hoc
eciam electoz veritas liberabit.
ppre eos breuias dies. a demoni
um meridianu destruens illustra
tione aduen. **Callio**. Supra
tus sui. **Callio**. has om
nes diffinicoes rez qd euidēt oī
ditur qz nichil horu intueri possu?
qn dno ptegente saluamur. **Seq̄t**
Hugo **Adēt a latē tuo.**
ex eo enim numero
xpianorum qui sperat in saluari
sūt pfecti a impedi. de pfectis dic
dñs. **Mat. xix.** Vos q̄ reliquistis
omnia a secuti estis me. se debitis
sup sedes iudicātes. xij. trib⁹ isra
hel. Et hñ dicitur latus dñi sabua
tus tanq̄ sessuri in iudico ab la
tus eius sicut cardinales dicuntur
latus dñi pape. vii dicit se mittere
aliquē de latere suo. Et qm̄ de illis
estimant esse. de numero pfecto
multi se illud conseq̄ cre dūt

et presumūt qd minime pre merē
tur. **Ite** **Callio**. **Adēt a la**
dicatur **Callio**. **tere tuo.** pri
uabunt illa beatitudie qua se spe
rabant sessuros tunc. qui sibi su
pra merita sua talia pollicentur. Et
qm̄ rari sunt qui talem ac tantaz
spem noscuntur habere. mille a la
tere eius asserit esse casuros ab il
la. s. summitate iudicacionis. Et qz
m̄ t̄ in seculari vita constituti pu
tant se ad dexteram dei collocādos
Ite subdit. **et decz milia** **supple**
ta **dent etiam** **La dextris tuis** **quo**
niam et ipsi falsa opinione cōcepe
rant quod in suis meritis non ha
tebant. **De** autē sententia spiritu
aliē illos verberat qui aliquo bo
no prosperitatis insistantur et san
ctos se putant esse cum non sint.
Mille autē **decz milia** finitum
numera. p̄ infinito ponit. **Nō** em̄
possunt a latē dñi vel a dextris ei⁹
cadere: qui iam in beatoru numero
predestinati esse h̄mōscuntur. **Sed**
de illis dicitur est qui se sessuros
et ab eius dexteram staturus esse
presumūt de quibus adhuc **sb̄i**
tur **Ad te autē nō appropinq̄bit**
hoc est quilibz ex ipsis qui sibi re
gnum dei fallaciter pollicent. **Qui**
reuera longe erunt a dño. qm̄ duz
spem habent in meritis suis ad sa
tisfactionis remedia non recurrūt
Uerūptamen **sicut** cre dāt se ce
cum sessuros et venire ad dexterā
Locutis tuis **eorum merita** **confi**
derabis **Justicia** enim diuina cō
sideratur homines qui sunt ad dex
teram collocandi. **Sequitur** **et re**
Ite

tributionem peccatorum videbis. **I**u-
videri facies illorum retribuetur quoniam
dicetur eis. **I**te maledicti in ignem
eternum. **O**mnino casu malorum consequen-
ter ostendit quod securi erunt boni. **E**t loquitur
aperta in persona fidelium ad christum
dicens. **Q**uoniam tu es domine spes
mea: altissimum posuisti refugium
tuum. **Aug⁹** **U**ideo egeris et
ad celum ascendisti
ut quo processisti illuc me secutu-
rum spe. **H**ugo **N**on accedat
rem. **H**ugo ad te malum. **I**-
s. pene qui peccatum non habuisti
let flagellum. **I**s. mortis. **N**on ap-
propinquabit tate maculo tuo. **I**-
corpore tuo in quo divinitas tua ha-
bitat. quia christus resurgens ex mor-
tuis iam non moritur: mors illi ul-
tra non dominabitur. **B**ernardus. **A**d
hoc enim refugium dominum christum in om-
ni tribulatione. in omni temptatione
et necessitate fratres recurre de-
bemus. ubi patet foramina apta
et viscera misericordie dei nostri. ubi non ac-
cedit temptator. persecutor non ascen-
dit: nec pessimus accusator. fratrem
sathanas attingit. **F**elix placeat spes
nostra et refugium securum. ubi nec
culpa nec pena nec flagellum aliquod
appropinquare possit in animabus
et corporibus et ad gloriosam resurre-
ctionem illic transferendis. **N**ec mi-
rum. si flagellum non appropin-
quit tibi. **O**mnino angelis suis manda-
vit de te. ut custodiant te in omni-
bus viis. **Cast.** In ista versu
tuis. **Cast.** sequentia verba
sunt que dyabolus domino christo de
eius divinitate dubitans cum eu

temptare presumpsisset obiecit. sic
scriptum est. **Mat. iij.** quod angelis
suis manda. **Collect.** **S**ed bea-
uit de te. **Collect.** **S**ed bea-
romimus a te da dicunt super eundem
locum euangelii quod dyabolus male
interpretatur scripturas. **N**am hec
aperta non est de christo. quia non in-
diget custodia angelorum sed est de
quolibet viro sancto: qui custodia
angelorum deputatur secundum illud ad
hebreos. **O**mnino sunt ad ministra-
tionem spiritus in ministerium missi:
propter eos qui hereditatem capiunt
salutis. **Q**uid mandavit dominus. ut cu-
stodiant. videlicet vitium iustum. in om-
nibus viis tuis. **B**ernardus. **I**n quibus
viis. **I**n illis quibus deimas
a malo. quibus fugis a ventura ira.
Multe sunt vie. **E**st via hominum.
demonum et angelorum. **V**ia hominum
est necessitas et cupiditas. **E**t longe
melius est in necessitate gradi quam
in cupiditate. de hijs est dictum. **C**on-
tricio et infelicitas in vijs eorum. **I**n
necessitate contricio: et infelicitas
in cupiditate. **N**ecessitas quidem ex
infirmitate carnis: cupiditas ex in-
edia et obliuione cordis procedit.
Propterea fremis inhiat: et cele-
stia non meditat. **V**ia demonum
est presumpcio et obstinatio ad
quam inter quatuor gradibus. **P**rimus
est dissimulatio proprie infirmitatis.
cum se estimat homo aliquid esse.
cum nichil sit. **S**ecundus est igno-
rancia sui: quando non vult sci-
re peccata sua. **T**ercius est excusa-
tio peccatorum. **Q**uartus est conse-
ptus penitentium nascit obstinatio

Qui sic in omnibus vixit hie adha-
ret dyabolo: manifeste fact' eyn⁹
spiritus cum ipso. **V**ie angelorū
sunt quando ascendunt per contē
plationem ad deum: et descendūt
p passionem ad p'imum. vt ci-
stodiant te ne tēpteris sup id qd
ferre potes. **I**n manibus porta-
bunt te. **I**de suo ministerio dirigēt
te in pegrinacone huius vite. **N**e
forte offendas ad lapidē pedē tuū.
Ego intelligo illū lapidē offensi-
onis dñi xpm. **I**n hunc lapidē
offendit q murmurat. a blasphe-
mat aduersus deum in aduersita-
tibus a molestijs huius seculi vel
vite. Porro pes tuus ē affectō ani-
me: quā in manibus portant āge-
li ne desiderio puerfo xps aliqua
do offendatur. Sequitur

Iero Quod dyabulus de se di-
cum tacuit vj. **S**per-
aspitem a basiliscum ambulab:
a conculcabis leonem a draconē.

Cassi Omnia ista nomina cō-
gruent dyabolo aptan-
tur. **A**spis est. dum occulte temp-
tat: basiliscus. dū palam venena
disseiat. **L**eo. dū psequitur ino-
cētes. **D**raco. dum negligentes ipia
vraitate deglutit. **S**ed has omīs
dyaboli malicias **christus** in suo
aduentu prostrauit. **C**onsequen-
ter deus pater beatum virum qui
habitat in adiutorio altissimi libe-
raturus se a malis seculi istius cō-
promittit dicens. **Q**uoniam in me
sperabit liberato eum. **B**ernard⁹
hoc totum hominis meritū est.
si totam spem suā ponit in eo qui

totum hominem saluam fecit.
Cassio. **P**rotegatur eum. **V**t
protegius a me ab
omnibus insidjs dyaboli redda-
tur alienus. **Q**uoniam cognouit nomē
meum. **B**ernardus. **N**ō nouit no-
men eius qui illud assumit in va-
num. qui dicit. dñe dñe. et non fa-
cit que dicit ipse. **I**pse non nouit
nomen eius: qui eū nec honorat.
vt patrem. nec timet. vt dñm. **N**ō
nouit nomen eius: qui ad vanta-
tes a insanas falsas seculi ouer-
titur. **E**t qz fructus noticie nomis
eius est clamor orōis. **I**deo subū-
git. **C**lamauit ad me. **C**um deuo-
tione cordis orādo. **V**el qz fructus
clamoris est exaudicō saluatoris:
quia sādīs clamorib⁹ adest exau-
ditio saluacōis. **I**dcirco addit. **L**et-
ego exaudia eum. **M**erito n̄ exau-
ditur qui clamare dissimilat: aut
om̄o non postulas aut tepide po-
stulas a remisse. **I**n aurib⁹ dei desi-
derium vehmēs: ē clamor magn⁹
Sic a tepida deuotio: ē in auribus
eius vox submissa. **I**n quo exaudi-
es dñe. vel in qbus. **C**um ipso sū
in tribulatione. **V**tm p̄nti vita vt
eum cōfortē. **A**it em̄ dñs fidelib⁹
suis. **I**n mūdo pressuram habebi-
tis. **E**t ait apostolus. **O**mnes q pie
volunt vivere in xpo: psecucōem
paciunt. ab hīs ait. **E**xipia euz. **I**
non tm̄ q̄ diuiniuit in hoc mundo
qz liberatio plena a pfecta añ die:
sepulture esse non poterit. **E**xipiaz
ergo eum i morte carnis qn̄ nihil
vltra quod vel cor: pori vel aie faci-
at mundus habebit: a ipō erepto
Iij.

